

V I E N Y B Ė

76 M. 36 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1962 M. RUGSEJO (SEPTEMBER) 14 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Kanados ministras pirmininkas Diefenbaker, kuris žada Jungtinių Tautų generalinėje asamblėjoje išskirti sovietinio imperializmo klausimą ir ieškoti priemonių jam pasmerkti. Šioje nuotraukoje jis vaizduojamas, kai jis kalbėjo asamblėjai 1960 m rugs. 26 d., primindamas pasauliui sovietinį kolonializmą ir kviesdamas visoms tautoms taikyti vienodus dėsnius. Unations nuotrauka

Jungtinių Tautų generalinei asamblėjai renkantis...

Salomėja Narkelėnaitė

Daugelio laisvėje esančiųjų Sovietų Sąjungos pavergtųjų tautų atstovų akys šiuo metu viltingai pakrypo į Jungtinių Tautų generalinę asamblėją, kuri šį antradienį, rugs. 18 d., renkasi savo septynioliktosios pilnaties sesijos.

Tą vilties kibirkštėlę paleido Kanados ministras pirmininkas Diefenbaker, pareiškęs, kad jo vyriausybė visų rimtumu svarstanti asamblėjoje išskirti sovietinio imperializmo klausimą ir ieškoti priemonių jam pasmerkti.

Pačiu pastaruoju metu tokios Kanados premjero intencijos paaiškėjo ir iš jo laiško, pasiūsto torontiečiui laikraštiniui Pranui Alšėnui, anam prieš tai savo laiške jį pagyrusiam už sovietinio imperializmo kėlimą ivairiomis progomis.

Alšėnui rašytame laiške Kanados premjeras dar nurodė ir tai, kad esama nemaža veiksmų, kurie ragina jį tuo klausimu asmeniškai Jungtinėse Tautose pasiūlyti rezoliuciją.

Šių eilučių rašymo metu dar nebuvo žinoma, ar Kanados premjeras asmeniškai

dalyvaus generalinėje asamblėjoje, panašiai kaip jis buvo jona atvykęs 1960 m. rudenį, tada dalyvaujant Chruščevui ir kitiems "didiesiems".

New Yorke savo centrą turinčiųjų Europos Pavergtųjų Tautų organizacija, kuriai tarp devynių sovietų pavergtųjų tautų priklauso ir Lietuva, per savo žmones rūpinosi ir darė reikiamus žygius, kad Kanados premjeras tokią rezoliuciją įneštų.

Kiek galima buvo patirti, Pavergtųjų Tautų Asamblėjos atstovai jau buvo susisiekę su Kanados ir Amerikos delegacijomis Jungtinėse

Nukelta į 8 psl.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Amžinoje Lietuvos sostinėje Vilniuje 1907 m. rugs. 15 d. lietuvių veikėjų iniciatyva, prie vienintelės tuo metų lietuvių pamaldas turėjusios Šv. Mikalojaus bažnyčios buvo įkurta pirmoji sostinėje grynai lietuvių tvarkoma dviklasė pradinė mokykla. Įsirašė 30 mokinių. Po ketverių metų ją baigė šeši mokiniai. Mokykla, sakoma (J. Miškinis — Drauge), išauklėjusi eilę sąmoningų veikėjų. Ją uždarė lenkas okupantas.

Po 55 metų žiaurių audrų šiandien Vilniuje, rašoma, veikia vien aukštųjų mokyklų 6: universitetas, konservatorija ir 4 institutai: dailės, pedagoginis, mokytojų ir Kauno Politechnikos ykarinis. Visoje Lietuvoje esama 12 aukštųjų mokyklų su 25,400 studentų (skaičius tolygus gyventojų metiniam prieaugliui). Vilniaus u-te 1960 m. mokėsi 3,322 studentai (55 proc. moterų, 80 proc. gavo

Nukelta į 4 psl.

Teisėjas A. Wells rengiasi rinkimams

Rugs. 9 d. John Pakel, Sr., rezidencijoje įvyko gausus lietuvių susirinkimas ryšium su teisėjo Alfonse F. Wells kandidatavimu į aukščiausį Cook apskrities teismą.

Dalyvavo gydytojai, advokatai, laikraščių atstovai, kunigai, bankininkai ir šiaip įvairių profesijų, biznio bei amatų žmonės.

Teisėjas Alfonse F. Wells plačiai reiškiasi įvairiose lietuvių organizacijose. Jis yra veiklus Lithuanian Chamber of Commerce of Illinois narys. Šioje organizacijoje inž. Antano Rudžio, adv. Edward Stasiukaičio, Stanley Balzeko, Sr., dalimi ir dr. Joseph Jerome prezidentavi-

mo laiku teisėjas Wells čjo direktoriaus teisinio patarėjo pareigas. Lietuvių prekybos rūmai remia kiekviena savo narį, nežiūrint, katros partijos sąrašu jis kandidatuoja. Viliamasi, kad ir visos kitos lietuvių organizacijos isijungs į šį bendrą darbą.

Jeif Alfonse F. Wells taptų šį rudenį išrinktas, tai jis būtų pirmas lietuvis Cook apskrities aukščiausio teisėjo pareigose. Lietuvio išrinkimas lietuviams būtų didelis laimėjimas politikoje.

Pakelių rezidencija, kurioje šeimininkai gražiai susirinkusius priėmė, paskutiniu laiku yra lyg lietuvių kultūrinių bei visuomeninių sumanymų centras. Prieš kiek metų ten kilo sumanymas rengti pirmąją Amerikos Lietuvių Dainų šventę. Ir antrosios dainų šventės pradžia ten buvo pradėta. Patyrus, kad vyriausias Chicagos trafiko teisėjas A. F. Wells yra paskirtas kandidatu į aukščiausį apskrities teismą, ir vėl Pakeliui parūpo lietuvius sujudinti į talka savo tautiečiui.

Fr. Bulaw.

Teisėjas Alfonsas Wells, iš Chicagos, kuris kandidatuoja į aukščiausį Cook apskrities teismą. Nuotraukoje - teisėjas A. Wells matomas su žmona ir dviem dukrelėmis - Pamela (kairėje) ir Penny (dešinėje). J. Pakelio rezidencijoje Palos Hills, Ill., rugsėjo 9 d. įvykusiame susirinkime ryšium su rinkimais.

Inžinierių ir architektų suvažiavimas Detroite

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų suvažiavimas įvyko rugsėjo 1-2 dienomis Tuller viešbuty Detroite. Darbotvarkė, kuria sklandžiai ir tvarkingai pasisekė atlikti, buvo tokia:

Rugsėjo 1 d. — Dalyvių registracija, iškilmingas posėdis; garbės, darbo prezidiumo ir komisijų sudarymas. Sveikinimai. Dr. Romualdo Zalubo paskaita: "Erdvės ir jų užkariavimas." Vakare — susipažinimo pobūvis.

Rugsėjo 2 d. — 8 val. ryto pamaldos Sv. Antano bažnyčioje, 10 val. prasidėjo darbo posėdis ir su trumpa pertrauka užsitęsė iki maždaug 6 val. vakaro.

Suvažiavime dalyvavo atstovai iš Chicagos, Clevelando, New Yorko, Philadelphijos, Bostono. Suvažiavimą sveikino visos didžiosios lietuvių visuomeninės organizacijos, Lietuvos diplomatiniai atstovai ir pavieniai asmenys.

Savo dalyvavimu suvažiavimą papuošė ir praturtino mūsų inžinieriai veteranai: prof. Šimoliūnas, prof. Dirmantas ir prof. Jurskis. Jie nepabijoję ilgesnės kelionės ir nuovargio ir visų posėdžių laiku buvo aktyvūs dalyviai. Mes dalyvavusieji reiškiamo jiems pagarbą.

Suvažiavime priimta eilė svarbių rezoliucijų, kurios bus paskelbtos mūsų spaudoje.

Skaityta du referatai apie lietuvių inžinierio — architekto visuomeninę ir profesinę padėtį išeivijoje. Tuo reikalu vėliau buvo idomios diskusijos. Buvo išnagrinėta ir aptarta eilė profesinių reikalų ir priimta tuo reikalu nutarimai.

J. DUNČIA

Išrinkta dviejams metams nauja centro valdyba iš Detroito inžinierių tarpo.

Suvažiavimas baigtas gražiu banketu Tuller viešbučio didžiojoje salėje.

PRIIMTOS REZOLIUCIJOS

Nutarta pasiųsti peticiją J. A. Valstybių Prezidentui Lietuvos laisvinimo reikalui. Dėkojama asmenims ir organizacijoms, sveikinusiems žodžiu ir raštu.

Dėkojama ALIAS garbėms nariams, asmeniškai atsilankiusiems šiame suvažiavime ir linkėjusiems sėkmės suvažiavimui. Neatvykusius pasveikinti raštu.

Dėkojama skyriams, išvysčiusiems bendravimą su priaugančiąja jaunųjų inžinierių karta, įtraukiant juos į savo veiklą.

Pritariama lietuviškų veiksmų bei organizacijų veiklai Lietuvos laisvinimo reikalui.

Reiškama pagėdavimą lietuvių politiniams junginiams ir šalpoms veiks-

niams, kad jie darniau sutartų ir glaudžiau bendradarbiautų, rūpindamiesi Lietuvos laisvinimo reikalui.

Nutarta visapusiškai remti Lietuvių Bendruomenę kaip aukščiausiąjį lietuvių susivienijimo junginį, stiprinti jos orumą savo narių ir visuomenės tarpe.

Konstatuojant asmenišką narių gerbūvio kilimą, reiškia pagėdavimą ir tikis, kad nariai atitinkamai pakels savo duosnumą Lietuvos laisvinimui ir kitiems opies reikalams.

Suvažiavimas pareiškė pasitenkinimą dėl dr. inž. Algirdo Nasvyčio knygos "Palikite ašaras Maskvoje" angli kalboje pasirodymo, skatina savo narius, atitinkamomis progomis tą knygą kaip dovaną įteikti savo bendradarbiams.

Į ALIAS valdybą išrinkti detroitiečiai: K. Ancevičius, A. Arlauskas, J. Dunčia, Č. Stanulius, P. Svilas ir V. Urbonas. Bostonietis Br. Galinis išrinktas organizacijos atstovu Massachusetts valstybėje, kurioje organizacija įkorporuota.

CLEVELAND, OHIO

Lietuviai tautinių grupių parodoje

Ryšium su Pilietybės Dieną, rengiamos trijų dienu, pradedant rugsėjo 27-ta, daugelio tautybių grupių parodėlis-bazaras, kur bus atliktos ir tautinės programos.

Tuo reikalu didžiulis Statler Hilton viešbutis paskyrė savo patalpas. Visas judėjimas eis popiečiais ir vakarais per visas tris dienas.

Lietuvių skyrių įrengti apsiėmė D.L.K. Birutės Draugija ir Bendruomenės I ir II Apylinkės.

Tos organizacijos išrinko parodai ir programai praveisti komitetą: pirm. K.S. Karpus; vicepirm. Veronika Nagius ir F. Eidimtas; sekr. Mečys Aukštuolis; ižd. Ona Jokubaitienė; progr. dalyvių — Vyt. Jokubaitis.

Komitetas grupuoja reikalingus talkininkus programai ir renka parodai reikalingus eksponatus, rankdarbius, gintarą iš clevelandiečių. Visi eksponatai bus apdrausti. Eksponatų globėja yra ižd. O. Jokubaitienė.

Viešbutyje tu parodų lanky-

mas bus nemokamai per visas tris dienas, tik paskutinį vakarą, baliuje-šokiuose dalyvauti bilietai po \$1,50. Tą vakarą bus ir žymesnių piliiečių pagerbimas.

WATERBURY, CONN

Rugsėjo 15 d., šeštadienį, nuo 3 val. p.p. įvyksta parengimas — piknikas BALFO naudai Venclauskių sodyboje: Spindle Hill Road, Waterbury, Conn.

Svečiams vaišinti maistą paaukoja Danutė Venclauskaitė, paruošti visada atsi-randa labdaringiems darbams patalkinančių rankų, o visos pajamos atiduodamos BALFui.

Ši tradicinį parengimą, kaip ir kasmet Vasario 16 d. proga, D. Venclauskaitė ruošia savo tėvų advokato Kazimiero ir didele labdarybe pasižymėjusios motinos Stanislavos Venclauskių atminimui pagerbti.

Tuose parengimuose svečių netrūksta ir BALFas tuo būdu per metus gauna po kelius šimtus dolerių.

Visi kviečiami atsilankyti ir visi maloniai priimami.

Kor.

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIENYBĘ

Nauji ir naudoti drabužiai

- Labai geri siuntimui į Europą
- Vyriški kostiumai (naudoti) nuo \$8.
- Vyriški kostiumai nauji nuo \$15.
- Vyriški paltai (naudoti) nuo \$8.
- Vyriški paltai - nauji - nuo \$15.
- Moteriški nauji paltai nuo \$7.
- Moteriški lietsarginiai paltai, nauji nuo \$6.90.
- Moterų suknelės (šilko ir vilnonės) nuo \$3.
- Vyriškos 100% vilnos kelnės (naudotos) \$4.

SZABADIE DE LUX USED CLOTHES

Atdara nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 - 7.
1575 3rd Ave. (88-89th St.)
N. Y. C. Tel. TR 6-7460

PHILADELPHIJOS LIETUVIAI

J. Jakimavičius, senosios kartos Philadelphijos veikėjas, ilgametis Vienybės skaitytojas ir vienas nuoširdžiausių jos rėmėjų, kalbasi su naujakuriu Vyt. Volertu (dešinėje) praeitą sekma-dienį įvykusiame Philadelphijos Bendruomenės balso radio programos piknike, įvykusiame Bellmawr, N. J.

Philadelphijos Bendruomenės radio balso piknike praeitą sekma-dienį: Kazlauskas, Lehutinas ir dail. Vaškyš.

Vienybės skaitytojas L. Kaulinis (kairėje) atnaujina savo prenumeratą. Tai buvo praeitą sekma-dienį Philadelphijos Bendruomenės balso piknike. Viduryje V. Tysliavienė, dešinėje - ilgametis Vienybės skaitytojas, Balso direktorius A. Bach.

Vaidas iš Kasselio liet. gimnazijos buv. mokinių ir pokytojų suvažiavimo pobūvio Chicagoje V. Noreikos nuotrauka

PASKUTINĖS ŽINIOS APIE DIVIDENDUS

4 1/4% I METUS

Visa rata numatoma už metų ketvirtį, prasidėjusį š. m. liepos 1 d. su tolimiesniu patenkinamu pelnu. 3% reguliarių metin. dividendų plus 1/2% specialių dividendų už įneštus pinigus už keturius metų ketvirčius prieš dividendų periodui prasidedant.

Apskaičiuojama kas metų ketvirtį nuo inėžimo dienos.

Jūs galite įsigyti nebrangią SAVINGS BANK GYVENIMO APDRAUDĄ. Užsakykite ar rašykite dėl informacijos. Jūs nieko neįsipareigojate ir niekas Jūsų netrukdys.

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

Incorporated 1860

A Mutual Bank where your money works only for YOU!

Central Office: 539 Eastern Parkway

Broadway Office: 135 Broadway

Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office: Hicksville Road and Jerusalem Avenue

Member, Federal Deposit Insurance Corp.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

J. Kralikausko premijuotas romanas "Titnago ugnis" jau išėjo iš spaudos.

A. Vambuto pasakų ir padavimų knyga "Trys sakalai" ką tik pasirodė knygų rinkoje.

Liudas Zeikus, rašytojas, mirė nuo širdies smūgio rugsėjo 7 d. ir palaidotas šv. Kazimiero kapuose rugsėjo 10 d. Jis yra parašęs romaną "Lieptai į tolimas"

L. Šeštakauskaitė, neseniai atvykusi iš Australijos ir dirbanti Jungtinėse Tautose New Yorke, šiomis dienomis lankėsi Chicagoje.

A. Pacevičienė-Nenortaitė, odontologė, praktikavusi ilgokai Kolumbijoje, atvyko į JAV ir įstojo į Marquette universitetą.

J. Kuprionis, profesorius ir Girlios Aido redaktorius, susirgo ir gulė šv. Antano ligoninėje.

A. Tamošaičio, dailininko, individuali dailės paroda įvyks rugsėjo 22-30 d. p. Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo namuose.

Ant. Skodžius iš Venezuelos atvyko į Chicago ir apsigyveno pas A. Vildžiūną.

V. Dragūnui, daktarui, išvykstant iš Chicago į Plymouth, Ohio, buvo suruoštos išleistuvės pas Balčiūnus.

Margučio radijo programos sutrumpintos ir vietoje valandos bus tik pusė valandos - nuo 9 iki 9:30 val. vak.

J. Bagdžiūnas-Rorden, advokatas ir visuomenės veikėjas, atšventė 80 metų amžiaus sukaktį.

Prišmontas, tautinių šokių audėjas, mirė rugsėjo 8 d.

Siuvimo kursai prasideda rugsėjo 14 d. 7:30 val. vak. Jaunimo centro namuose.

A. Šmulkštienė, Illinois universiteto magistrė, gavusi stipendiją, išvyko metams į Vokietiją svetimų kalbų gilinti Gutenbergo universitete.

P. Bičkienė, Chicago Lyric Operos soliste, pasirašė su operos vadovybe dabartiniame operos sezone dainuoti dvilkių spektaklių.

Vida Stirbytė, vidaus dekoratorė, išvyko dviems mėnesiams Europon, susipažinti su tos srities darbu tenai.

V. B. Sakalienė, daktarė, rugsėjo 10 d. atidarė dantų gydymo kabinetą 1301 S. 49th Court, Cicero, Ill.

Egle Simanavičiūtė baigė gal. seserų mokyklą rugpiūčio 26 d. ir gavo diplomą.

Kun. B. Sugintas per Balfą pasiuntė Vasario 16, saleziečių ir Punsko gimnazijoms už rugpiūčio mėn. 1,180 dol.

Liet. Žurnalistų S-gos Chicago skyriaus tradicinis spaudos balius su atitinkama menine programa įvyks rugsėjo 22 d. B. Pakšto salėje.

K. Ostrauskas, rašytojas, nuošlia lietuvių literatūros išvijoje bibliografiją, kuriai medžiagą surinko Pasauliniame Lietuvių Archyve Chicagoje.

Rugsėjo 9 d. Jono Pakel Sr. rezidencijoje Palos Heights, Illinois, įvyko gausus lietuvių susirinkimas ryšium su teisėjo Alfonso F. Wells kandidatavimu į aukščiausią Cook apskrities teismą. Nuotraukoje - svečiai, dalyvavę tame susirinkime. Iš k. į d.: (pirmoje eilėje) Ona Sakukaitienė; dr. Ona Baliūnienė; Marijona Sebastijonienė, Teodora Kuzienė, teisėjas Alfonsas Wells, Ona Valonienė, Irena Balzekienė, Marija Bulowienė, Pranas Bulowa, Alfina Barton; antroje eilėje sėdi: Ona Kasauskienė, Filomena Pakelienė, Elena Kal, Antanina Kazanauskienė, Ona Aukštkalnienė (Aukers), Ona Kazen, Marijona Elsin. Stovi: kun. Adolfas Stašys, Antanas Valonis, Alfonsas Aukštkalnis, Jonas Grigaliūnas (Gregg), Julius Kuzas, Stanislovas Kazen, Jonas Kazanauskas, Dan Kuraitis, Jonas Pakel, Antanas Vartūnas, Balys Brazdžionis, Vitas Uznyis, Martynas Gudelis, Edvardas Stasukaitis, Otto Kasauskas, Adolfas Baliūnas, dr. Povilas Zallys, muz. Jonas Bijanskas, Norbertas Lambertis, Viljamas Sebastijonas, ir Allen Norville.

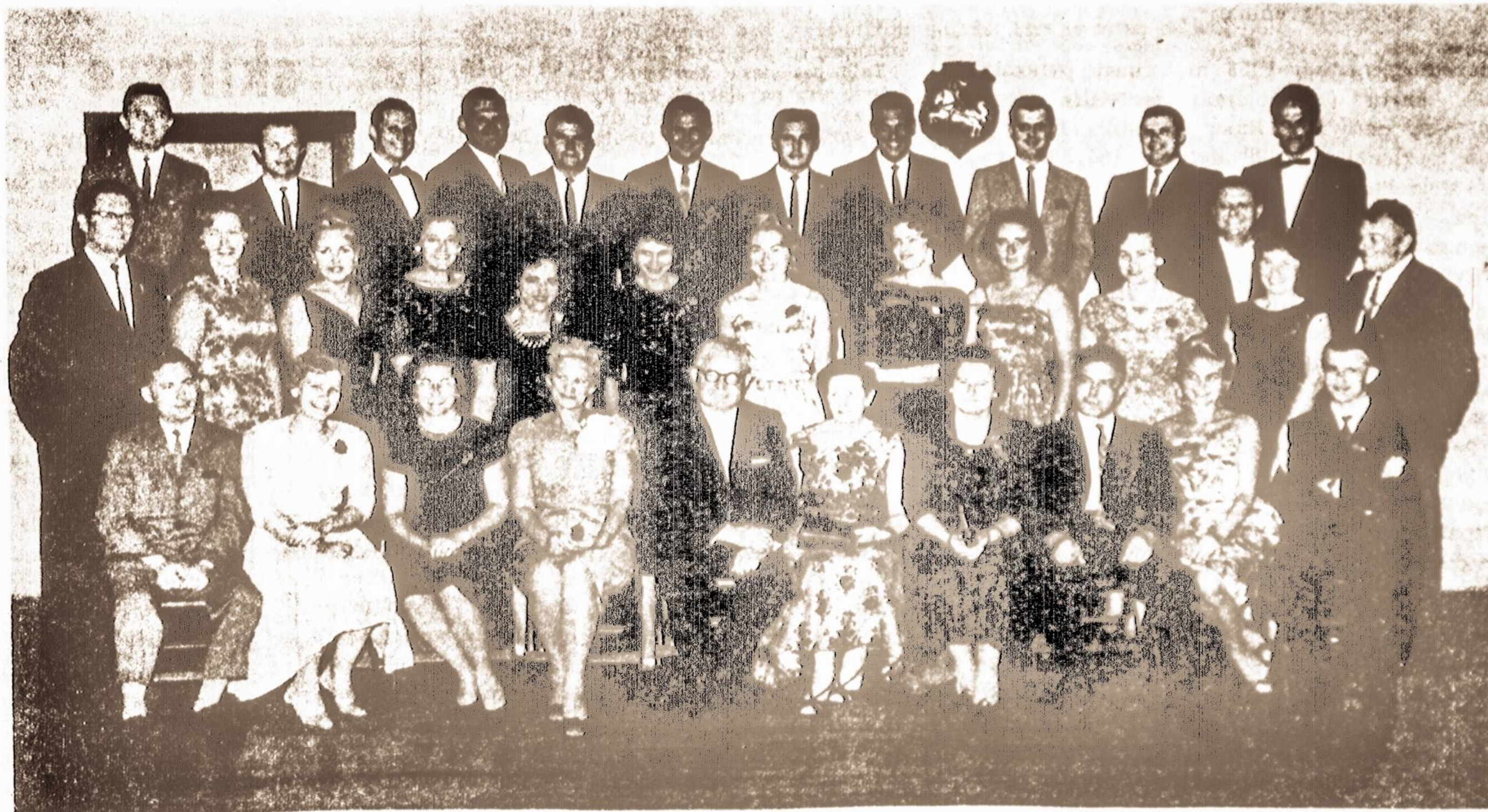

Jonas Pakel (kairėje) savo Palos Heights rezidencijos terasoje su Pranu Bulowu rugsėjo 9 d. tariasi teisėjo A. Wells rinkimines veiklos klausimais.

Alice Stephens mokinių recitalis Chicago Konservatorijos rūmuose įvyko š. m. rugpiūčio 24 d. Mokiniai atliko lietuvių kompozitorių kūrinius: Markaičio, Žilevičiaus, Bertolio ir kt.

J. Mulokas, architektas, rugpiūčio 22 - 26 d. d. architektūros darbų parodoje Chicagoje, laimėjo pirmąją ir antrąją premiją.

M. Varnienė, montesorininkė, rugpiūčio 26 d. buvo pagerbta T. Marijonų seminarijos piknike.

Grupė Kasselio liet. gimnazijos buv. mokytojų bei mokinių, dalyvavusių gimnazijos suvažiavime rugsėjo 1 d. Chicagoje. Sėdi (iš kairės): Ed. Šulaitis, L. Antanėlienė, J. Skališkienė, J. Ralkevičiūtė-Stankūnienė, St. Skurvydas, E. Natkevičienė, Orvidienė, dr. B. Gaižiūnas, O. Bankienė, J. Lintakas; antroji eilė - V. Juška, Z. Juškienė, R. Butkienė, A. Kavaliūnienė, D. Frizelienė, V. Grigolienė, D. Bindokienė, J. Gražytė, R. Padleckienė, A. Kazakevičius; trečioji eilė - V. Butkus, V. Paukštelis, F. Natkevičius, K. Tvarkūnas, J. Kavaliūnas, V. Melinis, A. Malinauskas, P. Kazakevičius, R. Kinderis, R. Melinis, V. Gurulaitis, V. Noreikos nuotrauka

Atkelto iš 1 psl.

valstybines stipendijas). Septyniuose fakultetuose mokslus dėstė 25 profesoriai ir 137 mokslų kandidatai. Aišku, mokytumu dabartinė moksleivių masė prašoko aną kuklią 30 studentų 1907 metų pradinę. Ar prašoko lietuvišku sąmoningumu? Kiek čia lietuvių, kiek ne? Kokios studentų nuotaikos? Nežinome, nes bendradarbių Vilniuje turėti mums draudžia geležinė uždanga. Rusus okupantas civilizuotumu čia dar nepasivijo nepriklausomos Lietuvos, kurios metu, visuomenės remiamas Vienybės Bendradarbių Fondas mokėdavo honorarus bendradarbiui P. Cvirkaui ir kitiems už jų raštus.

Iš anglų kalba šiomis dienomis pasirodžiusio dr. A. Šapokos "Vilnius in the Life of Lithuania" patiriame, kad 1939 m. Vilniaus u-tą lankė 3,110 studentų, kurių tik 1,620 buvo krašte gimę ir tik 92 lietuviai (kvotimus išlaikė 158, bet lenkai kitų nepriėmė).

60 metų amžiaus sulaukęs mūsų kalbininkas prof. A. Šalys spaudai pasakojo: Negausūs Lietuvos miestai niekadose grynai lietuviški nebuvo. Sąmoningo ir nesąmoningo lietuviškumo atspara buvo ir paliks kaimas. — Kazin? Visose tautose (kaip istorija įrodo) pažangos nešėjai buvo miestai. Todėl gal ir mums tenka viltis dėti jau nebe į kaimą, bet į Lietuvos miestus?

Istorikas kun. A. Alekna 1919 m. vadovėlyje rašė: Vakarų Europos kraštuose valstybės gyvenime didelę įtaką turėjo didesnieji miestai. Bet Lietuvoje miestams plėtotis nebuvo reikalingų sąlygų. Todėl miestai negalėjo pakilti ir įgyti savo reikšmės valstybės gyvenime.

Vilniuje gyventojų 1959 m. rusai priskaitė 236,000, kurių (spėjiojama) trečdalis (apie 80,000) esą lietuviai. Rusų statistika 1897 m. Vilniuje tepriskaitė 3,090 lietuvių 154,532 gyv. tarpe. Vokiečiai 1916 m. Vilniuje teradė 3,699 lietuvius. Lenkų praveistas 1931 m. gyventojų surašymas Vilniuje suskaitė 128,600 lenkų (66 iš šimto gyv.) ir 54,000 žydų. Taip pasakoja lenkas prof. Ad. Żółkowski savo anglų kalba Londone 1950 m. išėjusioje "Border of Europe." Mūsų prof. K. Pakštis Aiduose prisiminė, kad vokiečiai 1942 m. Vilniuje suskaitė 143,500 gyv., kurių 20 proc. buvę lietuviai, 72 proc. lenkai. Pakštis sakė: 1945-1946 m. repatrijavu Lenkijon apie 180,000 lenkų, todėl Vilniaus ir Eišiškių apskrityse, o ypač pačiame Vilniuje lietuviams tenka žymi gyventojų dauguma. Tai labai privalu žinoti tiek lenkams, tiek lietuviams, kai kalbame apie Vilnių.

Dėl Naujienose iš Europos Lietuvos persispausdinto vokiečio straipsnio vertimo apie dabartinį Vilnių (vertimą persispausdino ir Darbininkas ir mes trumpai įvertinome) rašiam vilniečiui J. Cicėnui "akys pasidarė tamsu, o širdyje suplūdo lindesys ir gėla," nes čia, girdi, "erezija" įrodžiusi, kad "Vilniaus frontu pralaimiu visu frontu." Nežinome, kokių frontu Vilniaus atžvilgiu Cicėnas kovoja, tik aišku, jei patys vilniečiai nestebi visais prieinamais plyšiais ir būdais, kas dabar darosi Vilniuje, kurį ir pas mus atbėgęs J. Miklovas pripažįsta Lietuvos kultūrinio centru, nėra ko liūsti ir gėlėti, jei lietuviai patriotai graibo kur

Nedžiugi religijos ir bažnyčių padėtis Lietuvoje

PERSEKIOJIMAI NESILIAUNA. BAŽNYČIOS NYKSTA. VILNIAUS ARCHITEKTŪRINIAI PAMINKLAI REIKALINGI SKUBAUS REMONTO. JEI RUSAI ATSIŠAKO, GAL AMERIKIEČIAI PADĖTŲ?

AL. GIMANTAS

Išėjusios lietuvių labai nemalonai nutiekia padažnėjusios žinios iš sovietinamos Lietuvos apie ten vis intensyvėjantį religijos persekiojimą.

Jis, atrodo, įgauna vis ryškesnių formų ir visiškai nesiskaito su priemonėmis, įdomu, kad tals persekiojimais pasipiktinimą reiškia ne vien tik tikinčioji mūsų visuomenės dalis, bet jau teko girdėti nustebimo ir pasipiktinimo balsų iš tų mūsų, kuriems pati religija ne tiek yra aktuali asmeniškai, bet, kurie, būdami civilizuoatos Vakarų bendruomenės laisvi nariai, negali pritarti bet kuriems žmogaus sąžinės laisvės suvaržymams.

Įvairiais pretekstais bažnyčios uždarinėjamos, didi tragedija ištikio ir naujai pastatyta Talkos Karalienės vardo bažnyčia Klaipėdoje. Net, jei jos statytojams kunigams iškelti priekaištai, sakykime, ir būtų buvę tikri, vis vien nieku negali būti pateisintas visiškai pastato atėmimas ir panaudojimas saviems reikalams ir tikslams.

Jei sovietinė valdžia turėtų bent mažiausią pakantą religijai (apie tai dažnai skaitome iš sovietinių sferų išsėnančioje informacijoje užsieniams), tai Klaipėdos bažnyčios atveju tik jau galėjo rasti kunigų, kuriems būtų patikėtas naujosios bažnyčios administravimas. Atrodo, kad tuo valdiniui sluoksniui mažiausiai tebuvo susilaukus, jiems tas visiškai nerūpėjo!

Kalbama, kad labai smarkiu kovotoju prieš religiją esąs G. Zimanas, Tiesos redaktorius. Jam ir priskiriamas posakis, kad "per sekančius šešis ar aštuonis metus Lietuvoje neliks nei vieno bažnyčios bokšto." Jis ir pats, regis, savo laikraščiu reikalingą popierį, laiko ne kur kitur, bet savotiškoje visos Lietuvos ir ypač vilniečių lietuvių šventovėje, šv. Jono bažnyčioje, lyg sovietinamoje Lietuvoje nebūtų galima įstengti pastatyti oficiozo reikalams atskirą sandėlį!

Mačiusiųjų tvirtinimu, kai kurių Vilniaus bažnyčių padėtis yra tiesiog apverktina. Net ir giliausias atelstas lietuvis vis jau tars, kad Lietuvos sostinės bažnyčios yra tikra Gedimino miesto puošmena. Beveik kiekviena bažnyčia, tai tikras architektūrinis paminklas. Deja, net ir tokiais paminklais, tikriausiai, pagal instrukcijas iš Maskvos, jau nebesirūpinama, nekreipiamas dėmesys. Mat, nelaimė, tai vis dėlto tik bažnyčios... tikras rakštis sovietinamame krašte.

Taip, yra tiesa, kad būtų trūkumas yra milžiniškas, kad šeimoms laukia eilės po dešimtmetį ar pan. gauti savo atskirą butelį.

Taip pat tiesa, kad viena kita iš tų jaunų šeimų, yra pareiškus, kad jie pirmlau laukia savo atskiro kampo ir tik tada, kai visi bus aprūpinti nuosavais butais, esą, bus gali-

gali žinią apie savo tautos sostinę, apie kurią dr. A. Šapoka anglų kalba leidinyje sako: "The political, cultural, religious and economic leadership during the thousand years of its recorded history directly influenced not only Lithuania proper but its Belorussian and Ukrainian neighbors."

Prof. N. P. Vakar 1956 m. išėjusioje "Belorussia" (kur daug įdomios lietuviams istorinės medžiagos) mano, kad gudams bolševikams nepatikę, jog Maskva lietuviams atidavusi Vilnių, kurį lietuviai tada apibūdino: Vilnius mūsų, Lietuva rusų. Jis cituoja Molotovo pareiškimą Izviestijoje (1939 m. lapk. 1 d.): "Vilniaus kraštas Lietuvai priklauso ne dėl gyventojų tautybės. Visai ne — juk žinome, kad gyventojų dauguma čia ne lietuviai. Tačiau istorinė praeitis ir lietuvių tautos troškimai visados ankštai siejosi su Vilnium, todėl sovietų vyriausybė rado reikalo šiuos dvasinius veiksmus pagerbti." Prof. Vakar prisimena įdomią lenkų statistiką, paskelbtą tremties valdžios White Paper 1944 m. Londone. Girdi, Vilniuje 1939 m. tebuvo 1,600 lietuvių!

Nuo 1897 metais rastųjų 3,090 iki 1959 m. menamų 80,000 lietuvių Vilniuje — didelis šuolis. Ar istorija jį įrodys sąmoningo lietuviškumo stiprėjimu senoje Lietuvos sostinėje?

ma kalbėti apie pliių ir kitų architektūrinių pastatų restauraciją.

Bet taip pat tiesa, kad su kiekviena diena vis labiau nyksta visos lietuvių tautos lobis, tie brangūs kiekvieno lietuviuo širdžiai architektūriniai paminklai, kurių eilėje, tik jau nepaskutinėje vietoje ir bažnytiniai pastatai.

Tai yra tikrovė, kurios reikalavimui neturėtų būti akli ir kurti sovietinamos Lietuvos tvarkytojai.

Sovietija sakosi lenkianti Ameriką, vaizduoja viskuo pertekusį ir turtingą kraštą, tad, kągi tokiems turčiams reikėtų vienas kitas pusmilijonis, tegu, oficialiai ne bažnyčių, bet architektūrinių — kultūrinių paminklų atstatymui, remontui, patalsymui.

Jei Maskvoje yra restauruota visa eilė istorinių, rusų tautai brangių cerkvių (nors jos ir nenaudojamos religiniams reikalams), kodėl tad vilniškiai sluoksniui nepasistengia gauti lėšų ir lietuvių tautos brangenybių apsaugai?

Šiame krašte veikia Fordo, Rockefellerio ir kt. vardais pasivadinę fondai, kurie uoliai prisideda prie įvairių humanitarinių, karitatyvinių, kultūrinių projektų vykdymo, juos remia, padeda.

Teko girdėti, kad vienas tų fondų yra prisidėjęs ir prie kai kurių bažnyčių, (pasizymėnčių savąja architektūra) atstatymo, restauravimo Lenkijoje.

Įdomu, ar tų fondų nebūtų galima suįdominti ir lietuviškaisiais paminklais, konkrečiai, bent viena ar dviem Vilniaus bažnyčių, kurių padėtis tikrai reikalinga skubaus specialistų įsikišimo?

Jei jau sovietija nenori ar neišgali, gal bent leistų amerikiniam kapitalui prisidėti prie lietuviškųjų kultūrinių lobio apsaugos. Kitu atveju, deja, lobio išlikimo galimybės palieka labai problematiškos.

Skaudžiai pasimokę iš Klaipėdos atvejo, Lietuvos žmonės vargiai ar galės savomis sunkiai uždirtomis kapeikomis prisidėti prie atnaujinimo darbų, net jei sovietinamo krašto administracija tai ir leistų.

Bet tokio mosto, vargiai ar bus sulaukta. Tuo tarpu, kiekviena nudelsta diena yra labai brangi konkretaus darbo reikalingiems lietuviškiesiems paminklams.

Mūsų spaudos skiltyse

APIE LIETUVOS ATSTOVĄ

Pereitoje Vienybės laidoje buvo pareikšta Vienybės nuomonė dėl Br. Raillos rašinio, tilpusio Dirvos rugg. 24 d., kuriame autorius lietuviui neprilimtinu ir neleistinu būdu tyčiojasi iš Lietuvos Atstovo Washingtono titulu.

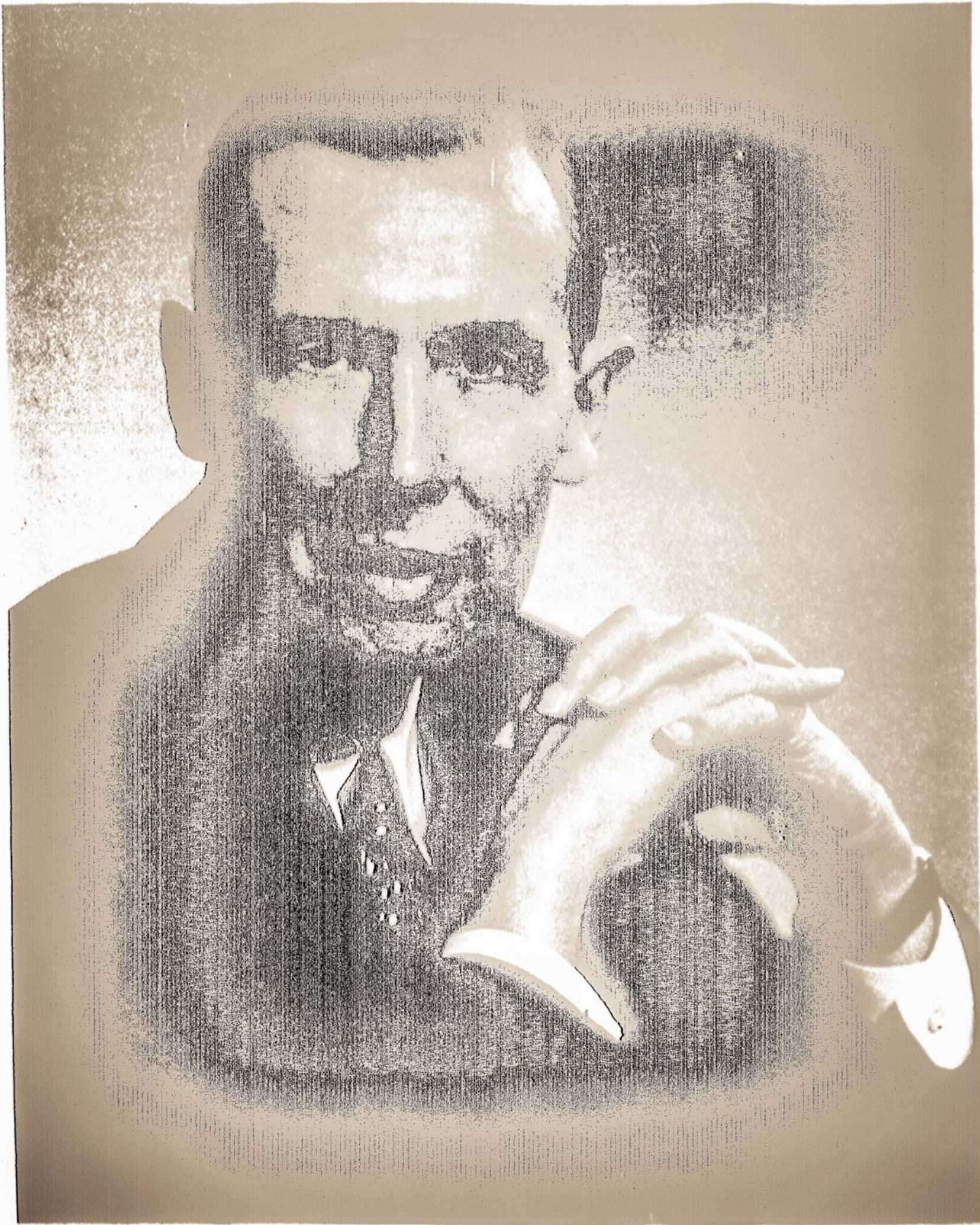
Pasirodo, ir kiti laikraščiai paėmė Raillą "į nagą." Ir, taip pavyzdžiui, net pati Dirva, kuri paklusniai surenka Raillos rašinius, įdeda į nurodytą laikraštyje vietą ir apibraukia juoda linija, kur Raillos nurodyta, savo rugsėjo 10 d. laidoje deda tokį laišką:

DAR APIE LIETUVOS ATSTOVĄ

Ką tik perskaičiau juodom linijom apbrauktą B. Raillos "pasiblusinėjimą", pavadintą "Lietuvos atstovo titulas" ir pagalvojau pats sau: "Viešpatie, ar tam kada kas kur buvo gerai?" Iš tikro, norėčiau kada nors matyti Bronio Raillos parašytą rašinį, atradusį mūsų varganame tremties gyvenime ką nors bent pusiau pozityvaus. Ar dar geriau — išgirsti Bronį Raillą patį kokį nors pozityvų darbą nudirbus. Jei tokia diena kada išauštų, ar neverta būtų ją paskelbti Tautos

Tęsiama 5 psl.

VELIONIO ANTANO OLIO AKADEMIJĄ š. m. spalio 7 d., sekmadienį, rengia Philadelphia Amer. Liet. Taut. S-gos skyrius Four Chefs salėje. Specialiai iš Chicagos atvyksta velionio našlė Verna Olienė ir adv. Lapinskas. Dalyvaus svečių ir iš kitų miestų. Kalbės prof. Puzinas ir kt., bus atitinkama meninė programa. Po akademijos toje pačioje salėje įvyks banketas. Š. m. birželio mėn. suėjo keturi metai, kai Antanas Olis mirė ir spragą, kurią jis paliko Amerikos lietuvių gyvenime, stipriai tebejauciamą.

Visi savęs dar tebeieškome

Mus lankęs V. Banaitis Vokietijos lietuviams pasakojo: "Amerikos neatradau, bet esu tikras, kad ir pati Amerika savęs dar neatrado."

D. Kuraitis iš Vilniaus drožė tiesiai Palestinon; turbūt Šventojoje Zemėje Viešpačiui padėkoti, kad sveikas nuo ruso pasmuko?

XXVI-tą Liet. Enciklopedijos tomą pasveikindamas, poetas St. Santvaras pasižiūri ateitin; Prabėgs pora metų ir bus iškeltas pabaigtuvų

vainikas. Baugu pagalvoti, milžiniška talka (rodos, tūkstantis bendradarbių) pakriks. Išviešpataus nerimą kelianči kultūrinė tyła!

Draugas klausia: Užuo džiaugtis pergale prieš kitą tautietį, ar gi negeriau sutelkti dvasines jėgas lietuvių bei išlaikyti mūsų jaunime?

Akademikas S. Šimoliūnas Mūsų Žingsniuose sprendžia: Kol kas mūsų akademinis jaunimas stokuoja ir visuomeniškumo ir tikros kūry-

bos. — Mums gi atrodo, kad stokuoja tik daugiau "lituanistikos."

Pavyzdžiui, prieš 50 metų įvyko pirmasis mūsų katalikų Moksleivių Susivienijimo vaidinimas—vakaras Chicagoje. Drauge rašoma: Tada neturėjome tūkstančių intelektualų ir profesionalų, bet lietuvių bėgė, kėlė bei didžiavosi esą lietuviai tie jauni mokslieiviai!

J. Gliuda Europos Lietuivyje sako: V. Mingėlos monografija puikiai sutelkė visus dramatiškus kun. A. Miluko gyvenimo aspektus, bet senas amerikietis veikėjas, slapyvardis J. K. Tautmyla, Darbininke pasakoja: Klastojimas istorinių faktų nedaro garbės nei autoriui V. Mingėlai, nei kun. A. Miluko atminčiai, nei monografijos leidėjams. Veikalas yra žemiau kritikos.

Al Gimantas Tėviškės Žiburiuose pasižiūri į jaunimą Lietuvoje: Nesidomi nei partija, nei religija. Abu tėvai dirba. Priaugančiai kartai maža laiko tegali skirti. Tenka būkštauti, kad dar vienas kitas dešimtmetis sovietinio gali jaunimą priartinti prie sovietinio lietuvių tipo. Tuo tarpu, kad ir ribotos asmeninės galimybės pasiekti tą jaunimą pro geležinės uždangos plyšius, mūsų yra neišnaudojamos.

Pr. G. Drauge rašo: Mūsų tautos tragedija nėra tik tėvynės praradimas. Ji prasi-

Iš Juozo Tysliavos "DABAR" rinktinės apie Antaną Olį ir ALT Sąjungą

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga...

Tai nauja organizacija, kurios steigiamasis seimas, įvykęs New Yorke buvo didesnis, negu Šių Žodžių autorius tikėjosi.

Beje, tos naujai įsikūrusios organizacijos statutas pradedamas šiais žodžiais:

"MES, Amerikos lietuvių tautinės srovės dalyviai, vadovaudamiesi vieningu nusistatymu ir pasiryžimu

a) būti ištikimi JAV santvarkai ir įstatymams; b) išlaikyti, kurti bei ugdyti Amerikoje lietuvišką dvasią ir tautinės kultūros vertybes..."

Advokatas Antanas A. Olis, kuris ALT Sąjungos seime buvo "spiritus movens", savo įžanginėje kalboje, tarp kita kō, pastebėjo:

"Tuo tarpu aš sau leidžiu pabrėžti, kad tautinės srovės darbo didžioji dalisturėtų būti nukreipta į lietuvių išlaikymą Amerikoje... Čia reikės ieškoti būdų, kaip suderinti senesnę kartą su jaunesne, kaip įtraukti ne tik jaunimą į mūsų lietuvių darbą, bet ir naujakurius. Bet kai yra valios ir kai yra aistros konkrečiam darbui, beveik visados galima tikėtis gerų rezultatų."

Pažymėtina, kad pro tautinės srovės seimą neprėjo tylomis ir didžioji New Yorko spauda.

Ypač įdomų straipsnį apie seimą ir jo darbus įsidėjo New York Times.

Už tai, žinoma, reikia padėkoti Antanui Oliui, kuris savo plačias pažintis įtakinguose Amerikos sluogsnuose ne kartą yra panaudojęs kilniems lietuvių ir Lietuvos reikalams.

Garbė jam už tai!

Neveltui tautinė srovė didžiujasi, juo kaip savo vadu.

VIENYBE, 1949 m. gegužės 27 d.

tęsia į mus, kai pradedame prarasti save pačius, savo lietuvišką vidaus pasaulį. Mus ne tik tautos priešas naikina, bet išėivijoje ir mes patys save naikiname, rėkdami, kai kiti ne mūsų keliais eina.

Lietuvoje, sakoma, šiuo metu rodoma Hollywoodo filma "Septynios nuotakos septyniems broliams," kurioje vaidina mūsų Rūta Lee Kilmonytė. Ar spaudai Lietuvoje bus leista tai pažymėti?

Jau ketvirtį metų Margutyje nepastebime nė žodelio apie jo įkūrėją ir ilgametį redaktorių—leidėją Antaną Vagnaitį. Gera senovės romėnai sakydavo: Sic transit gloria mundi!

Alaska Sportsman žurnalas praneša apie mirtį įdomaus

lietuvių, iš kurio joks mūsų žurnalistas nenusirašė gyvenimo patyrimų. Tai Juozas Jonaitis, pramintas Gum Boots Joe, kuris Alaskoje apsigyveno 1916 m. ir vis ieškojo aukso, ar dirbo aukso kasyklose. Mirė Whitehorse ligoninėje, sulaukęs 80 metų.

Visiškai teisingai Vienybės redaktorė Sal. Narkeliūnaitė išsireiškė, kad M. Biržiškos mirtis atitraukė valandėlei Amerikos lietuvių nuo kasdienių rūpečių ir privertė "susidūmoti ties šio Lietuvos kapu." Dūmota yra ko, nes velionio gyvenimas sukosi apie amžinesnes tautos vertybes; būtent, lietuvių ir jos amžiais krautą kultūrą, kurią žiaurūs laikai ir dar žiauresni žmonės vis siekia kita-tautišku kailiu apvilkti.

MŪSŲ SPAUDOS SKILTYSE

Is 4 psl.

Švėntė? Tą galėtų kad ir Diplomatiškos Šefas padaryti — vis darbas būtų.

Atleiskite už tokią ne visai krikščionišką kantrybę, bet ar būtina, kad Bronio Raillos rašiniai iš "Dirvos" darytų "Dervą"?

ARVYDAS BARZDUKAS
Washington, D. C.

Darbininkas rugsėjo 11 d. spaudos apžvalgoje "Titulai, kabutės ir kabinėjimasis", aptardamas Stasio Lozoraičio laišką Dirvoje, kur reiškiamas nepasitenkinimo, kad Draugas viename rašinyje prie jo pavardės įdėjęs kabutėse "diplomatiškos šefas," ilgiau sustoja ties Raillos rašiniu. Tame rašinyje Raila reiškia nepasitenkinimą dėl Lietuvos "diplomatinio agento" (Raillos žodžiais) Washingtono netinkamai naudojamo titulo.

Darbininkas labai šaltai

irodo, kad jam "prieinami duomenys nesutinka su Raillos tvirtinimais dėl 'atstovo' titulo." Pasiremdamas Jungtinių Tautų išleistu dokumentu ir Lietuvos užs. reik. ministerijos praktika, Darbininkas įrodo, kad Raila šauna pro šalį.

Draugas savo rugs. 11 d. laidoje "Spaudos ir gyvenimo" skyriuje taip pat paliečia Raillos rašinį ir priduria: "...Br. Raila kažkodėl pradeda aiškinti, kaip turėtų vadintis Lietuvos atstovas Washingtono. Viena, tai nėra esminis klausimas, antra, jis nėra teisingai nušviečiamas, o trečia, tai daugiau pasitarauja mūsų priešams negu informacijai."

Toliau Draugas aiškina panašiai, kaip ir Darbininkas, remdamasis Jungt. Tautų dokumentais ir Lietuvos užs. reik. ministerijos praktika.

VIENYBE, 1962 m. rugsėjo 14 d.

Juozo Tysliavos "DABAR" rinktinė

BUS IŠLEISTA 1962 M. LAPKRIČIO MĖN.

Kaina 10 dol.

Juozo Tysliavos "DABAR" rinktinę galima įsigyti tik iš anksto užsisakius, prisijunčiant 10 dol. siuo adresu: V. Tysliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y.

Taip dabar atrodo Vilniaus Katedros aikštė.

S. Narkėliūnaitės nuotraukos

KĄ GALVOJA APIE VILNIŲ MŪSŲ JAUNIEJI

Kanados St. Catharines Vilniaus Krašto Liet. Sąjungos skyriaus paskelbtajame konkurse geriausias rašinys apie Vilnių parašė Matilda Stasaitė iš Cleveland, Ohio, Gintautas Miceika iš Simcoe, Ontario, Gintaras Karosas iš Boston, Mass., ir Eglė Marytė Sinkutė iš Rochester, N. Y.

Premijos buvo įteiktos per Jonines, birželio 23 d. Jų rašinius vertino komisija, kurioje buvo pirm. Iz. Matusėvičiūtė, J. Mikšys, E. Jakubilienė, M. Gverzdienė ir K. Baronas.

Žemiau spausdinamas pirmąją premiją laimėjęs ir "Ramunės" slapyvardžiu pasirašytas rašinys "Sapnas", kurio autorė 15 metų amžiaus Matilda Stasaitė iš Cleveland, Ohio.

SAPNAS

*"Prisiekiam užžiepti tau Vilniaus užgesusią saulę,
O žemę pražydyti, o gimtasai mieste,
Prisiekiam išsaugoti tau jūrą bekrastę,
Prisiekiam šventai mes prieš Dievą ir visą pasaulį!"*

P. VAIČIŪNAS

Važiuoju autobusu į rytų Lietuvos pusę — į Vilnių. Miškai, kalneliai, slėniai... "Čia prieš šimtmečius septynius

Ošė girios ir šlamėjo,
Pasilenkdamas nuo vėjo,
Prisiglausdamas kalnuos,
Supos saulės spinduliuos..."

(B. Sruoga.)

Štai išvystu slėny didingą Lietuvos miestą — senelį Vilnių. Apglėbęs abu Neries krantus jis, anot Maironio "Dūmais dunkso tarp kalnų plačiai"...

Prieš mano akis nepaprastai gražus vaizdas. Namai, sodai, gėlynai, į dangų kyla daugybė kryžių, bokštų ir visa kalnų virtinė aplink susilieja į vieną nepaprastą reginį. Stoviu ir, rodos, girdžiu, kaip tas senelis, šentasis Lietuvos miestas seka negirdėtą tolimų amžių pasaką.

Vilnius Vytauto Didžiojo laikais ypatingai išgarsėjo, statėsi puikios bažnyčios, garsėjo menas mokslas.

Vilnius taip pat matė daug karų, nelaimių. Vilniuje buvo sušauktas ir garsusis 1905 metų Didysis Vilniaus seimas, Vilniuje pasirašytas ir nepriklausomybės aktas. Tačiau nepriklausoma Lietuva buvo priversta laikinąja sostine pasirinkti Kauną, nes lenkai, 1920 m. spalio 7 d. pasirašę Suvalkų sutartį, tuoj po kelių dienų ją sulaužė ir Vilnių jėga atėmė.

Einu gatve ir matau suklučius žmones. Pakėlusį akis matau Dievo Motinos — Aušros Vartų Mariją. Suklumpu ir aš.

Kada atsirado šis paveikslas, niekas tiksliai nežino. Anksčiau paveikslas kabėjo ant vartų sienos iš miesto pusės. Paskui pastatė ant vartų medinę pastogėlę, kad lietus negadintų paveikslą.

Pasakojima, kad italų dailininkas piešęs šį paveikslą karaliaus pily, o jam pozavusi Barbora Radvilaitė.

Vilniaus auksakaliai nukalė paveikslui auksinius papuošalus. Paveikslas mums nepaprastai brangus, ir ištisos kartos prie jo suklypę meldėsi ir išprašė Marijos visokeropos pagalbos bei palaimos.

Pasuku į miesto aikštę. O kad ji prakalbėtų kiek daug pasakytų. Čia ir Napoleonas verkė, žiūrėdamas į savo žūstančią kariuomenę ir daug daug istorinių įvykių pro ją prabėgo.

Zvilgteriu į šv. Kazimiero bažnyčią. Einu toliau senomis gatvėmis ir patenku į Vilniaus universiteto kiemą. Čia mokėsi daug žymių lietuvių: Simanas Daukantas, vysk. M. Valančius, K. Čiurlionis ir kiti. Jie mirė, bet jų darbai apie juos liudija.

Pagalčiau atsirandu aikštėje prie katedros. Čia senovėje buvo kūrenama šventoji ugnis. Tai garsusis Šventaragio slėnis. Pro kolonas patenku į katedrą. Dešinėje šv. Kazimiero koplyčia, čia ir Vytautas Didysis palaidotas.

Susimąstau, išeinu į gatvę ir pasuku Antakalnio link. Sustoju prieš kitą Vilniaus stebuklingą šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Ją pastatė Lietuvos turtuolis Pacas. Stekdamas visiško nusižeminimo, jis liepė save, kaip vergą, palaidoti po bažnyčios slenksčiu.

Įeinu vidun. Nepaprastas grožis čia mane supa, čia Dievas žiūrovas, o aplink visa gyvenimo pilnybė. Koplyčių koplyčios, statulos, šventieji, prakeiktieji, angelai, velniai, grubi senatvė ir žavi jaunystė. Apie tris tūkstančius skulptūrų čia sutelkia.

Pasigėrėjęs visa grožybe, grįžtu vėl į miestą. Štai ir šv.

Aušros Vartų Marijos paveikslas

Onos ir Bernardinų bažnyčios. Šv. Onos bažnyčia tai nepaprastai gotikos šedevras, kuria nepaprastai sužavėtas buvo didysis karvedys Napoleonas. Pagalčiau lipu į Gedimino kalną, kurio pilies viršūnėje plevėsuojanti trispalvė.

Matau netoliese trijų Kryžių kalną. Leidžiuos žemyn ir aplankau dar Rusų kapus, kur sustoju prie J. Basanavičiaus kapo.

Tai pirmasis "Aušros" leidėjas ir tautinės sąmonės žadintojas, pašventęs visas savo

jėgas Lietuvos nepriklausomybei atgauti. Čia ilsisi ir kiti garsūs lietuviai: M. K. Čiurlionis, P. Vilšinskis ir tt.

Saulė leidžias, suskamba bažnyčių varpai ir aš nubundu. Taigi visa ši kelionė buvo tik sapnas. O kaip gaila, kad šį tikrovę šiandien yra tokia tolina.

RAMUNĖ

Naudotasi: Bendriaus Lietuvos geografija; Vilniaus istorijos apžvalga: Binkio ir Tarulio.

Lietuvoje likę 895 kunigų ir teveikia 595 bažnyčios

Iš labai patikimų šaltinių Draugas sakosi gavęs žinių, kad vietoje 1940 m. buvusių 1368 kunigų dabar telikę 895, vietoje 721 bažnyčios teveikia 575. Lietuvoje gyventojų rusai 1959 m. priskaitė 2,711,000 (rusų 261,000, ukrainų 18,000, kitų kitataučių 26,000). Nepriklausomoje Lietuvoje 1938 m. gyveno 2,575,363.

Knyga apie Australijos lietuvius

Ką tik išėjo J. Bachuno išleista knyga apie Lietuvos įsikūrimą Pietų Australijoje 1947 - 62 laikotarpyje, gausiai iliustruota, redaguota Pulgio Andriušio ir Vlado Radzevičiaus.

Jos vardas "Blezdingėlės prie Torrenso". Knygai įžangos žodį parašė pats leidėjas J. Bachunas. Jisai tarp kitko rašo:

Šiandien lietuviai, kaip turbūt dar niekada savo istorijoje, yra plačiai pasiskirstę ir išsibarstę po visą pasaulį, po visus žemynus. Laikui bėgant, vis dar nematant apčiuopiamų vilčių jiems greitai susirinkti į savo gimtinę Lietuvą, jie gali visai išsibarstyti, vieni kitus nutolti, pasimesti, o naujai čia gimusios kartos nebesusiprasti ir niekada nebesusitikti.

Mano buvo didelis noras nors kiek pasitarnauti tokiam uždaviniui: suvesti lietuvius į krūvą, supažindinti vienus su kitais, atnaujinti senas pažintis ir užmegsti naujas, parodyti, kąd visur esame tie patys lietuviai, senos ir garbingos giminės vaikai. Tegu ir po labai tolimomis ir skirtingomis padangėmis gyvendami, mes privalome turėti visi tą pačią žvaigždę kelrodę — savo bendrą tautybę, savo dvasią ir savo svajonę padėti tolimajai tėvynei Lietuvai, grįžti į ją, kada galėsime, išauklėti savo vaikus tų idealų šviesoje. Kai ir kol negalime kitaip susisiekti ir susitikti, tai susitikime, pasimatykime ir pasikalbėkime nors per knygą, per laikraščius, per žurnalus. Tie susitikimo būdai yra labai patogūs ir nebrangūs, kiekvienam prieinami. Ir nors jie neatstoja asmeninių susitikimų, bet vistiek daug duoda ir daug pasako.

Reikšdamas padėką šios knygos rašytojams ir visiems, kurie kokiū nors būdu prisidėjo prie jos turinio sudarymo ir gyvesnio pavaizdavimo, deduosi čia su savo dvylekiu, kad ji pasirodytų viešumoje ir rastų Amerikos ir Europos lietuvių dėmesį.

Knygos turinys suskirstytas į kelis skyrius, kuriuose atskirai sugrupuota lietuvių veikla sritimis. Aple kiekviena sritis rašo atskiras visuomenės veikėjas ar kultūros darbuotojas.

Labai įdomus yra Pulgio Andriušio rašinys "Dievo paukšteliai suka lizdus" arba "trumpa įsivietinimo istorija". Kitas redaktorius - Vladas Radzevičius rašo apie "Įnašus Australijai ir Lietuvos propagavimą".

Savo rašinyje V. Radzevičius pastebi:

V. Radzevičius

Imigracija į Australiją ypač pagyvėjo po Antrojo Pasaulinio karo. Tada buvo plačiai atidarytos durys visų tautų europiečiams. Ir atrodo, kad jos negreit užsidarys. Iš įvairių Europos kraštų, kurie dar nėra bolševikų paglemžti, Australijon atvyksta vis nauji ir nauji kontingentai. Deja, iš Lietuvos bolševikai teisleidžia, ir tai su dideliu vargu, tik vieną kitą seną žmogų. Viltis, kad Australijoje gyvenantiems tėvams bus leista atsikviesti Lietuvoje pasilikusius savo vaikus, atrodo, viltimi ir pasilik.

Lietuvių vykimas Australijon, kaip žinoma, prasidėjo 1947 metais ir pasibaigė 1950, išsisėmus Europoje likusiam mūsų pabėgėlių skaičiui.

Šiandien sunku pasakyti, kiek lietuvių prisiglaudė Australijoje. Spėjame, kad jų bus arti dešimties tūkstančių. Iš to bendro skaičiaus, Pietų Australijoje apsigyveno per pusantro tūkstančio lietuvių.

Didžiausia lietuvių dalis, apie 95%, gyvena Pietų Australijos sostinėj Adelaidėj, su jos plačiais priemiesčiais, prasidedančiais kalnų papėdėse ir pasibaigiančiais pajūryje.

Anksčiau provincijoje buvo daugiau lietuvių, bet dabar ir jie susikraustė arčiau vienas kito, nes savųjų tarpe lengviau išlaikyti tautinis charakteris ir nugalėti Tėvynės ilgesį. Į sostinę traukia taip pat stiprus lietuvių noras suteikti vaikams aukštąjį mokslą.

Australų vyriausybės atstovai, įtakingi politiniai veikėjai ir žymūs visuomenininkai daug kartų yra viešai pareiškę savo pasigėrėjimą naujųjų ateivių įnašais Australijai. Yra iškelti įvairūs tų įnašų aspektai tiek privačiam, tiek ir viešam gyvenimui. Australai ypatinai vertina du aspektus, būtent, ekonominį ir kultūrinį, tačiau nutylimas faktas, kad ateiviai keičia pačių australų taip garbinamą australišką "way of life".

Ligšiol australai jau spėjo susidaryti savo nuomones apie atskirų tautybių emigrantus. Pradžioje kiekvienas iš Europos po Antrojo karo atvykęs žmogus buvo "balt" (pabaltietis), bet dabar jie jau skiria lietuvių nuo latvio ir italų nuo vokiečio.

Knyga 72 psl. su nuotraukomis viršeliuose - pirmajame gražioje Torrens upės pakrantėse (Adelaidės mieste) šoka tautiniais drabužiais lietuvių. Paskutiniame viršely - Adelaidės centras iš lėktuvo. Knygos kaina 2 dol.

Taip atrodys Lietuvių Namai užbaigus statybą.

Moteryų Sekcijos valdyba posėdyje, Lietuvių Namuose. Iš kairės į dešinę: Bernaitienė, Navakienė, Petkūnienė, Varnauskienė, Jonavičienė ir Reisonienė. Stovi Laurinaitienė.

Visos nuotraukos iš "Blezdingėlės prie Torrenso".

Pirmam dešimtmečiui pasibaigus, adelaidiškai jau įsitaisė moderniškus namus (viršų), išsiaugino vaismedžius, pievas (viduryje) ir savaitgalio poilsiui ieško kalnuose vasarnamių arba saulės myliom besitęsiančių pajūrių (apačioj).

Rašytojiškos Drožlės...

Mūsų rašytojams tegul geriau prikiša kad mažai rašo, negu svarstyti, kodėl iš viso rašo.

Geriausias redaktorius tas, kuris sumaniai ištaiso, kas blogai parašyta.

Raštininkui rašyti lengva, rašytojui — sunku.

Mums reikia rašytojų ne tu, kurie lengvai rašo, bet sunkiai skaitomi, bet tik tokią kurie sunkiai rašo, bet lengvai skaitomi.

Ir pas lietuvius, kaip pas kitas tautas, dažnai juo poetas didesnis, tuo jo poezija menkesnė.

Reiktų rašyti, kad žodžiai būtų suspausti, o mintis išplėsta.

Vyras daugiau pameluoja rašydamas, moteris kalbėdamas.

Faktai geriausi mokytojai, tik, gaila, dažnai į pamokas pavėluoja.

Žodžiai, kaip daiktai, atšimpa ir susidėvi.

Daugelis mūsų laukia, kad Lietuvos rytojų mums svetimi padovanotų.

Dviems jaučiams susirėmus, nukencia žolė.

V.

Jungtinių Tautų asamblėja...

Atkelta iš 1 psl.

Tautose ir palaikė ryšį su kitomis pavergtųjų laisvinimo reikalui palankiomis delegacijomis.

Buvo diskutuojamas klausimas, kaip tą Kanados seną pažadą, dabar naujai primintą, įvykdyti.

Konstatuota, jog esama bent dviejų nuomonių: vieni galvoja, jog šiuo metu tokiam klausimui kelti nesąs pribrėdęs laikas, nes, esą, naujosios Afrikos ir Azijos tautos dar nepakankamai pažįsta Sovietų Sąjungą ir gali nesutikti balsuoti prieš ją.

Kiti gi mano, kad reikėtų viską daryti, kad tas klausimas būtų iškeltas.

Taip pat dar nebuvo žinoma ir kokiū būdu konkrečiai pats klausimas taptų iškeltas, jei jis iškiltų. Bent šiuo tarpu galvota, kad pati tinkamiausia proga sovietinį imperializmą pasmerkiančiai rezolucijai įnešti būtų per diskusijas, kurios vyks asamblėjoje ryšium su tos asamblėjos sukurtu nukolonijavimo komiteto pranešimu.

Tasai vienetas, vadinamas Septyniolikos Komitetu, nes iš tiek narių susideda, pernai asamblėjos buvo sukurtas ištirti, kaip vyksta nukolonijavimas (pagal JT nukolonijavimo deklaraciją) ir asamblėjai pateikti pasiūlymų tam veiksmui pagreitinti.

Buvo nuomonių, jog reikėtų pasirūpinti, kad tose diskusijose dalyvautų kiek galima daugiau delegatų ir kad jie pasisakytų už vienodą standartą nukolonijavimo darbe — vadinas, jei nukolonijavimas, tai jį turi palyginti ne tik vakariečių jau besibaigiančiai, bet ir sovietų prasidėjusiai imperijai.

Jei Kanados premjeras ateis į asamblėją sovietinį imperializmą pasmerkiančios rezolucijos prezentuoti, tai labiausiai šitai pareis nuo Amerikos, su kuria Kanada Jungtinėse Tautose dažniausiai eina koja kojon. Gi jei to nebus padaryta, tai reikės suprasti, kaip kurie egzistencialistai veiksniškai mano, jog JAV to dar nenori.

O šito irgi rimtai prisibijoma, nes manoma, kad Amerika gali ir nesutikti kelti dar vieną t. v. "šaltojo karo" klausimą, kad dabar esama tiek daug "karštųjų" klausimų dėl Berlyno, Kubos, atominų bandymų ir kt.

Jeigu Kanados premjeras su tokia rezolucija ir atvyktų į asamblėją, tai, JT tvarką pažįstantieji abejoja, ar galima būtų surinkti pakankamai balsų tokią rezoluciją praveisti.

Pagalčiau, kaip kiti tvirtina.

Jau jeigu tokia rezolucija ir praėtų, tai praktiškai — jokios iš jos naudos.

Tai būtų tik moralinis laimėjimas ir toms valstybėms, kurios kovoja už vienodų standartų taikymą visiems žmonėms, ir laisvėje esantiems bei už savo tėvynių išlaisvinimą kovojantiems veiksniams, žinant, kad jų tėvynės nesantios pamirštos ir nurašytos.

Pagalčiau ir pačios tautos, esančios Sovietų Sąjungoje, sužinojusios apie tokias diskusijas ir JT nutarimus, galėtų pakilti moraliskai.

Jei Kanados premjerui ir nepavyktų šlemti to savo pažado įvykdyti, jį nuo sovietinio režimo pabėgę ir dabar laisvajame pasaulyje esantieji įvairių tautų žmonės visad geruoju minės.

Jau užtenka prisiminti Diefenbakerio kalbą, kurią jį pasakė generalinėje asamblėjoje 1960 m. rugsėjo 26 d., kai jį kalbėjo pilnai salei delegatų, kurių tarpe buvo Chruščėvas, Indijos Nehru, Jugoslavijos Tito, Lenkijos Gomulka, Kubos Castro ir kt.

Tada priešpjetinėje sesijoje per bendrąsias diskusijas Kanados premjeras, kalbėdamas apie kolonializmą, smarkiai kirto Chruščėvui.

Kanadietis pareiškė, kad Kanada labiau nei kuri kita šalis savo kailiu yra patyrusi vakariečių kolonializmą, nes ji yra buvusi ir britų ir prancūzų kolonija, bet dabar, kaip jis sakė, "tapome laisvi ir tarpusavio ryšių nenutraukėme."

Ir palyginimui, išminėjęs, kiek britai ir prancūzai yra nuveikę, jį paklausė:

— Kiek gi žmonių išlaisvino Sovietų Sąjunga? Ar mes pamiršome, kaip viena pokario sovietinių kolonijų prieš ketverius metus norėjo išsilaivinti ir kas po to nutiko? (Jis čia, žinoma, turėjo galvoje Vengrijos sukilimą 1956 m. S. N.)

Toliau Kanados premjeras klausė asamblėją, kaip galima suderinti Chruščėvo kalbą, kai jis kalbėjo apie laisvės suteikinimą Afrikai ir kitiems kraštams, ir sovietinę praktiką.

— Šitai aš primenu ir tiksliai, kad Chruščėvo žodžiai bus reikšmingi pasikeitimo gyvenime tų, kuriuos jis čia atstovauja. Kaip gi su Lietuva, Latvija ir Estija? Kaip gi yra su laisvę mylinčiais ukrainais ir daugeliu kitų tautų, kurių vardų aš ir neminėsiu, nes bijau, kad neįstengsiu jų visų išvardinti... Jei vienleis laisvė, tai ir kitiems. Negali būti dvigu-

bų standartų tarptautiniuose reikaluose.

Šios sesijos darbotvarkėje iš viso yra apie šimtas klausimų. Politinių klausimų grupėje figūruoja nusiginklavimas, atominė radiacija, taikingas erdvės panaudojimas, Kinija, Korėja, Kongo, Angola ir kt.

Kolonijiniai klausimai bus paliesti, diskutuojant nukolonijavimo komisijos pranešimą, Pietų Rodėzijos, Portugalijos kolonijų, Pietvakarių Afrikos ir Vakarų N. Gvinėjos klausimus.

Ekonominiai ir socialiniai klausimai lies tarptautinę prekybą, techninės pažangos ir kt. problemas.

Žmogaus teisių srityje bus svarstomas Žmogaus teisių projektas, informacijos laisvė, vedybų konvencija, azyliaus teisė ir rasiniai santykiai Pietų Afrikoje. Toliau eina pabėgėlių, teisiniai ir pačių JT sekretoriato, biudžeto ir finansų problemos.

Manoma, kad sesija, jei nebus nutarta sutrumpinti kalbas, gali užtrukti, iki N. Metų.

* Arūnas Zailskas, skautų veikėjas Onos Zailskienės sūnus, 9 mėnesius praleidęs Europoje, sugrįžo Ciceron.

Kai bičiuliai susitinka po 25 nesimatymo metų. . . Philadelphia LB piknike rugsėjo 9 d. susitinka (iš k. i d.) Monika ir Bernardas Žukauskai - philadelphiečiai ir dr. Ona Labanauskaitė - newyorkietė. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

DĖL LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS

V. Zalatorius Vienybės 1962 m. rugpjūčio 31 d. patalpiname straipsnyje "Chicago žurnalistai ruošiasi kalnus versti" įvėlė klaidą.

Jis ten rašo, kad per pirmąjį Kultūros Kongresą 1956 m. Chicagoje buvo įkurta JAV lietuvių žurnalistų sąjunga.

Tikrumoje buvo kitaip: įkurta JAV lietuvių žurnalistų sąjunga to kongreso metu nebuvo įkurta (ji įsteigta gerokai anksčiau), o tik sudaryta grupė žmonių "Chicago spaudos veiklai pagyvinti." Į šią grupę įėjo: A. Gintneris, Z. Juškevičienė, kun. dr.

J. Prunskis, dr. J. Paplėnas (jau miręs) ir A. Zailskas.

Kad dėl liet. žurnalistų sąjungos, tai 1956 m. Kultūros Kongrese kaip tik buvo diskutuojamas jos neveiklumas ir pasisakyta prieš jos valdybą.

Spaudos sekcijos sekretorė S. Narkėliūnaitė ten paaiškino, jog sąjungos nariai neparodo didesnio susidomėjimo šios spaudos žmonių organizacijos veikla ir neatsako į anketas. Daugiau išsikalbėjus, S. Narkėliūnaitė buvo paprašyta asmeniškai painformuoti sąjungos valdybą (jos nariai gyveno New Yorke), kas sekcijoje buvo aptarta, prašant daryti žygių dėl sąjungos veiklos pagyvavimo.

Taigi, organizuota šio krašto spaudos darbuotojų veikla nebuvo pradėta su 1956 m. Kultūros kongresu. Galia, kad atsiranda žmonių, kurie tokių svarbių faktų nežino ar nenori žinoti. Spaudos žmonėms, kurie net ruošiasi "kalnus versti," tas didelio autoriteto nesuteikia.

Dar grįžtant prie 1956 m. Kultūros kongreso, norisi pacituoti vieną iš to kongreso spaudos sekcijoje priimtų rezolucijų, kuri, kaip atrodo, mūsų tarpe yra užmiršta ir jos niekas nepaiso. Ji skamba taip:

"Džiaugdamiesi, kad lietuvių spauda ir lietuviškos radijo valandėlės laisvajame pasaulyje yra padarę pažangą, reiškiamo viltį, kad toliau ta pažanga ryškiau reikšis savitarpine tolerancija, vengiant grupinio antagonizmo ir anoniminės nekultūringos polemikos, stengiantis dalykus vertinti objektyviai, laikantis publicistinės etikos asmenų ir grupių atžvilgiu, pagerbiant taurias mūsų tautos tradicijas ir ugdat bendradarbiavimą Lietuvos laisvinimo kovoje."

Kaip garbiai kalbama, šių metų Kultūros Kongrese vėl bus priimtos panašios rezolucijos, kurios pasiliks tik gražių žodžių rinkimui. Praeitį mums daug ką pasako.

E. ŠULAITIS

Apreiškimo par. klebonas kun. Norbertas Pakalnis ir Brooklyno vyskupas McEntergart po iškilmingiu mišių bažnyčioje, eina į kleboniją pietų.

V. Maželio nuotrauka

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS!

VIENYBĖ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:

* BPOŠIŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI * KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Pasaulinė keliauninkė

APIE ROŽĘ – JOS MYLĖTOJUS IR PRIEŠUS

JUOZAS GORIS

Ella Katilienė-Abrolat su savo marčia Agnes Katelus ir jos sūnum Kenneth.

Rugsėjo 14 d. iš Europos "Mauretania" laivu, po ilgesnės kelionės Europoje, į New Yorką sugrįžo Ella Katilienė-Abrolat. Išvykusi rugp. 1 d. "Queen Elizabeth" laivu, su Motor Coach Tour, kartu su savo marčia Agnes Katelus ir jos sūneliu Kenneth aplankė Angliją, Belgiją, Olandiją, Vokietiją, Austriją, Šveicariją, Italiją ir Prancūziją. Viso per 28 dienas aplankė 72 vietoves, neskaitant kelionės laiko. Ilgesnį laiką pasivažinėjo po Italiją.

Ella Katilienė-Abrolat panašių kelionių yra turėjusi apie dešimtį. Ir kur ji nėra buvusi? Pereitais metais sykiu su savo vyru Gustav Abrolat su Motor Coach Tour aplankė Skandinavijos kraštus, pervažiavę per Sovietų Sąjungą, ilgesnį laiką pabuvę Lenkijoje pas gimines (kurie yra iš Lietuvos Lenkijoje laikinai apsigyvenę) aplankę Rytų ir Vakarų Vokietiją, Belgiją, Prancūziją, Angliją, Skotiją ir specialiai nvykę į Airiją.

Kiek anksčiau yra aplankę Balkanus ir Viduržemio jūros sritį. Mirus jos pirmam vyrui vaistininkui Jurgiui Katiliui. Elizabeth, N. J., Ella

patį viena yra atlikusi ilgesnę kelionę į Tolimuosius Rytus ir aplankiusi visas išymesnes vietas. Daug kartų yra keliavusi ir lankiusi Bahamų salas ir pietų Amerikos pakraščius.

Ateinančių metų rudenį ji jau yra užsiskaičiusi vietas sykiu su savo vyru keliauti laivu iš New Yorko į Viduržemio ir Juodosios jūros sritis. Kelionė užtruks 59 dienas su 23 sustojimais (prieplaukos) aštuoniolikoje valstybių ir bus 15,100 mylių.

Norint smulkiau visas tas keliones aprašyti, susidarytų nemaža knyga. Būdamas tų kelionių tarpininku, aš turiu surinkęs daugybę įdomios medžiagos ir nežinau kitos lietuviškos, kuri būtų tiek daug keliavusių. Kas iš lietuvių keliautojų dabar pirmąja? Dan Kuraitis, Bačiūnai ar Ella Katilienė-Abrolat?

A. S. TREČIOKAS, dirbęs 45 metus kelionių paruošimo darbu.

Brazilijoje turime Lietuvaitę Neringą Bačelytę lakūnę, o Peru valstybėje iš Sibiro ištrūkusi ir už švedo ištekėjusi Lietuvaitė žymiai labdaros darbuose.

Iš viso gėlių pasaulio daugiausia mylėtojų turi rožė. Garsioji Egipto gražuolė karalienė Kleopatra labai mėgo rožių puošnumą ir kvapą. Gal ir ne be rožių pagalbos ji laimėjo Antonijaus širdį. Sosto salė buvo išpuošta ištisu rožių kalnu Antonijaus priėmimui, ir visi rūmų kambariai buvo išpuošti rožių girliandomis ir dideliais buketais.

Iš kitų moterų garsenybių Lucrecia Borgia labai mėgo gėlėtas pievas ir gėlių daržus, bet ypač mylėjo rožę, gal būt, dėl to, kad su ta gėle buvo susiję jos intymiausi pergyvenimai.

Napoleono žmona Josefina labai retai buvo matoma be rožės, prisegtos prie suknišos, prie krūtinės. Kadangi dažnai laikė rožę dantyse, tai pašnibždomis buvo kalbama, jog Napoleontienė tai daranti savo dantų ydoms pridingti.

Oscar Wilde kūryboje rožė figūruoja kaip koks brangakmenis, kaip tauri ir liuksusinė gėlė.

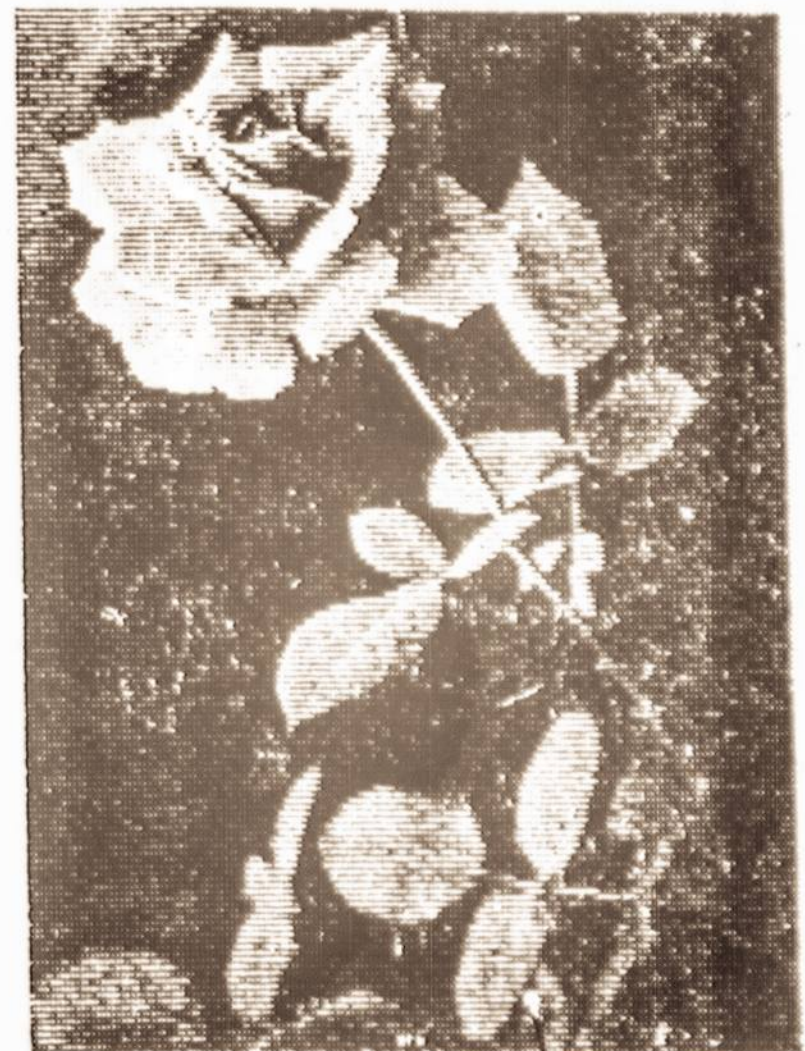
Lenkų rašytojas Stefan Žeromskis ne tik mylėjo rožes, bet ir pats jas rūpestingai augino ir prižiūrėjo savo darželyje. Netekęs savo vienintelio sūnaus, eidamas į jo laidotuves, nuskynė vienintelę tą dieną jo darželyje pražydusią rožę ir ją papuošė savo sūnaus karštą.

Garsusis italų matematikas ir astronomas Galileo buvo ypatingas rožių mylėtojas. Tai žinojo jo mylimiausia duktė Virginija, ir gyvendama vienuolyne, žiemos metu vazone užaugino rožių krūmelį ir pražydusias rožių gėles kartu su savo eilėraščiu įteikė savo tėvui. Tuo ji suteikė jam tokį džiaugsmą, jog jis tą dieną laikė viena iš laimingiausių ir iškilmingiausių savo gyvenime.

Rožes, ypač baltąsias, labiau už kitas gėles mėgsta garsioji primadona Maria Callas.

Mūsų Maironiu gražiausia gėlė buvo lelija; jis ir šv. Mariją vadina ne skaisčiausia rože, o "skaisčiausia lelija", nors litaniijoje Marija vadinama "rosa mystica" ("rožė paslaptingoji").

Maironiu rožė – tai lyg gundomosios kokerijos simbolis, tad jis merginai lietuvaitėi pataria "nesengti sau rožės priekasų" – lietuvaitės širdis turi krypti į rūtą, į rūtų vainiką, į rūtų darželį.

Ant. Vienažindį žavėjo, džiugino "gražus rūtų darželis, pilnas prisėtas žalių žolynų".

Salomėjos Nėries santykis su rože buvo maironiškas: ji norėjo ne rožę, o "diemedžiu žydėti", o "rožė virpėjo kruvina", jos Carmen "siūlė rožę raudoną, nuodėmingą, užburta širdimi ir laime", vadinas, Salomėjai Nėriai, kaip ir Maironiu, rožė nuodėmingos meilės simbolis.

Janina Degutyte irgi nėra didelė rožės mylėtoja, jos širdžiai artimesnė šilagėlė ir žydinti obelis. J. Degutytei rožė – tai gėlė "tokia kruvina – tartum skausmas, tokia kvėpianti – tartum džiaugsmas".

Yra žymesnybių, tiesiog alergišky rožės dulkėms, pav. prancūzų rašytojas Marcel Proust buvo toks jautrus rožės dulkėms bei kvapui, jog net dirbtinės rožės jį liguistai erzino. Dėl tos pat priežasties Marie de Medici nepakentė rožių.

LIETUVOS VALDOVAS ANGLIJOS VALDOVEI

(Paskutinis Jogailaitis, Lietuvos Didysis Kunigaikštis ir Lenkijos karalius Žygimantas Augustas valdė 1548-1572 metais ir Maskvos grėsmė vertė lietuvius ir lenkus Liublino unijon, kurią pasirašė 1569 m. Štai laiškas, kurį Žygimantas parašė Anglijos karalienei Elžbietai I, kai paaiškėjo, kad ir remia anglų pirklių norą užversti pelningą prekybą su Maskva.)

Jau rašėme ir dabar vėl Jūsų Didenybei pakartoju, kad tikrai žinome bei nujauciname, jog Maskva yra visam pasauliui laisvės priešas, kurį kasdien stiprina jam į Narvą atvežti parduoti užsienio gaminiai.

Čia jam duodama ne tik Maskvai ikšiam nežinomų ginklų, bet atvažiuoja amatininkų su amatais, kuriais stiprinasi pasaulį nugalėti.

Nenukertant prekybos per Narvą, uždrausti Maskvai šių gaminių gauti neįmanoma. Jūsų Didenybė negali nežinoti, koks didelis yra šio priešiško žiaurumas, koks jis stiprus, kokia priespauda savo pavaldinius slėgia ir kokiais vergais jis yra juos padaręs. Ikšiam jis nežinojo mūsų amatų ir buvo atsilikęs politikoje, todėl mes jį nugalėdavome. Tačiau, jei ir toliau per Narvą prekyba vyks,

ko jis neprimokys? Todėl mes, kurie jį gerai pažįstame, nes gyvename su jo kaimynais, iš anksto įspėjame visus krikščioniškuosius valdovus, tegul jam nepardavinėja nei savo garbės, nei savo pavaldinių laisvės, nei jų gyvybės šitam žvėriškiausiajam ir žiauriausiajam priešui. Tai visų mūsų krikščioniškų valdovų pareiga. Jei kiti krikščionys valdovai mūsų įspėjimo dėmesin neįims, tai sakome, kad Maskva išpūs krūtinę pasididžiavimu gami-

niais, kurie jai ateina per Narvą. Ji išsitobulins kariškai perkamais ginklais ir laivais ir po to puls krikščioniškąjį pasaulį, nužudydama arba pavergdama pasipriešinančius. Dieve, prie to neprileisk!

(Iš anglų kalba "The First Forty Years of Intercourse Between England and Russia," 1553-1593, kurį parašė Jurgis Tolstojus, Peterburge, 1875 m. V.)

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, (vairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N.Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. iki 9 v.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3- 1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis. Prekes siunčiame ir per paštą.

Martha & Peter Lisauskas

64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

Gimtąjį kumpelį prisimenant...

Senasis Trumpačių sodzius

PRANAS NARVYDAS

Užjūriose praleistas laikas, beieškant darbo ir pastogės, besikuriant ir begyvenant svetimoje aplinkoje, neišdildė tėviškės prisiminimų. Kiekvienas šiltai prisimena savo gimtąjį kumpelį, kuriame jisai užaugo ir paskui sparnus pakėlė kelionei už jūrių marių. Vienybietis Pranas Narvydas čia aprašo savo gimtąjį Trumpačių sodžiu.

Mūsų Trumpačių sodžiujė buvo 11 ūkininkų ir apie tiek pat kumpininkų, "gritelininkais" vadinamų. Pastarieji turėjo sukrypusį namelį, daržo sklypelį, kūtelę, kur kai kurie laikydavo karvę, paršelių bei keletą vištų.

Ūkininkų pavardės: Jonkus, Pranciulis, Šliažas, Buožius, Narvydas, vidurinis Šimaitis, Dovydaitis, Sutkus, Šalkauskis, Gabrys ir galinis Šimaitis.

Viso žemės buvo 381 dešimtinė, beveik tiek hektarų. Kiekvienas ūkininkas turėjo po 33 dešimtines ar 18 dešimtinų. Buvo bendros ganyklos — alksynai, "ieragėmis" vadinami. Sodžiaus laukai buvo padalinti į tris dalis. Vadinasi, būta trilaukio ūkio sistemos. Vienas laukas būdavo skirtas pūdymui buvo bendra sodžiaus ganykla. Mėšlą išvežus ir aparus, ten rudenį sėdavo rugių, kviečių.

Laukų pakraščiuose buvo nemaža krūmų-alksynų, kuriuos kasmet naikino ir plėšė dirvonas, kad padarytų daugiau ariamo lauko.

Trilaukis ūkis ūkininkauti nebuvo patogus, viena, kad trečdalis žemės buvo be naudos, tik ganyklos, o ir jos neduodavo gyvuliams užtektinai maisto. Čia buvo ganomos karvės, avys, žąsys, kiaulės. Su tom žąsim vien bėda — viską nušlaidydavo ir tuo būdu karvės būdavo pusbadžios, maža pieno duodavo.

Ūkininkai samdydavosi piemenis, jei savų neturėdavo. Būdavo, pasamdo kokio įnamėlio 7-8 metų berniuką ar mergaitę už rugių puspūrį ar kokį rublį, jei įsiderėdavo. Ūkininkas duoda valgį bei drabužius, valgis ir drabužiai išties būdavo nepavydėtini.

Sodžiaus samdydavo vadinamą "viršininką." Tai piemenų "karalius." Jis iš vakaro paskirdavo piemenis vieni kiauliu, kiti žąsų ganyti, o likusieji karvių ir avių. Dar gerokai prieš saulės patekėjimą "viršininkas" pradeda, kaip sakydavo bandą ginti. Keldavo piemeniukus be didesnio pasigalėjimo, kitiems ir botagu kliūdavo. Šliažas ir Buožius samdydavosi piemenis kiek vyresnio amžiaus — 10-12 metų. Tačiau tie mažai ganydavo, būdavo savos rūšies pusberniai.

Piemenys laukdavo Sekminių. Tai būdavo jų nepaprasta šventė. Karves gindami namon iš ganyklių, papuošdavo jų ragus beržų šakelėmis, įpindavo tarp ragų iš laukinių gėlių vainikus. Reikėdavo žiūrėti, saugoti nes tie "sutvėrimai" gražumo nepripažindavo ir stengdavosi viena kitos "papošalus" nuėsti.

Vakare piemenys iš šeimininkų rinkdavo vadinamam "sambariui" — pieną, sviestą, kiaušinius lašinius ir tt. O vakare iš surinktų gėrybių keldavo sau puotą. Šeimininkės neprisdėdavo, tai piemenys, susirasdavo įnamelę, kuri duodavo jiems vietą ir padėdavo virti varškėčius, "lašiniuočius," kepėdavo kiaušiniene. Tada piemenys jausdavosi laisvi, nuo niekieno nepriklausomi.

Sodžiaus laukai ribojosi iš pietų su Lankaičių laukais, į vakarus — Alsų laukai, šiaurėje — Dviejaičiai ir Latvijos siena. Į rytus buvo Prociūnėliai ir visų ruožu barono Franko miškai iki Vaidminių dvaro beržynų.

Laukai suraizyti į rėžius, vieni siauresni, kiti platesni, tai buvo padaryta atsižvelgiant į tai, kad visiems žemė savo gerumu būtų lygiai padalinta. Laukų pakraščiai turėjo at-

skirus pavadinimus. Sodžiaus gale į šiaurę buvo krūmuokšlai. Čia iš ganyklių piemenys pargindavo karves pusryčių laiku, ir sodžiaus moterys ar merginos su kibrais eidavo karvių melžti. Ta vieta vadinosi "užvarai," o toliau į Franko pamiškę — tai "krūmais" vadinta. Vaidvalakio bendrųjų ganyklų krūmynai vadinti "ieragėms." Taip pat ir laukų pakraščiai. Iš kur ir dėl ko tokie vardai, niekas neklausė ir niekas nesakė.

Pietuose iš Vaidminių dvaro laukų tekėjo nedidelis upelis, kurio vardą mažai kas taip pat žinojo. Tėvas pasakojo, kad tai esanti Trumpė, gal nuo to vardo ir mūsų sodzius Trumpačiai. Šis upelis tekėjo rytinių sodžiaus pakraščiu. Pasiekęs Prociūnėlių sodžiaus laukus, Spirakių laukų pakraščiu įtekėjo į Latviją. Vasaros laiku šis upelis išdžiūdavo. Tik kur-ne-kur krūmais apaugę krantai sulaikydavo sietuvus nuo išdžiūvimo. Žuvių ten mažai.

Iš pietų per Lankaičių sodžių tekėjo upeliukas, kurį vadindavo Kive. Niekas jos upe nevadindavo, o tik Kivė. Iš kur jo vardas buvo kilęs, niekas nežinojo.

Šis upelis iš Lankaičių laukų įtekėjo į Alsų laukus ir Trumpačių sodžiaus gale tekėjo Trumpačių laukais ir pro Dviejaičius įtekėjo į Latviją, kur susiliedama su Trumpe, gauna kitą vardą. Kivė buvo vandenin-gesnė. Vandens dar pasisemdavo iš Taučiūnų laukų šaltinių. Pavasariams sniegui tirpstant, tapdavo neperbrendama; atrodė lyg būtų Nemunas.

Trumpačių sodžiaus laukai rusų caro valdžios buvo laikomi pirmos rūšies žeme. Kalbama, kad, kai baudžiava buvo panaikinta, tai valdžios matininkas atvažiavęs žemės rūšiuoti, tų sodžių, kur ūkininkai buvo geresni, žemė buvo priskirta antrai rūšiai, ir mokesčiai buvo mažesni. Gi Trumpačių ūkininkai nebuvo susitarę ir nemokėję matininką "patepti." Šis matininkas, išvykęs į sodžiaus galą pagrėžė žemę ir užtikio molį, ir už tai ją priskyre ją pirmai rūšiai. Vėliau ūkininkai atsipelkėjo, bet jau buvo per vėlu klaidą atitaisyti.

Sodžiaus gyventojai buvo bemoksliai, vos keletas mokėjo skaityti maldaknygę. Kiti, kaip sakydavo, buvo "negratmatni" ir tuo džiudavosi, sakydami, "negratmatnus už nusikaltimus mažiau baudžia"... Vėlesniais laikais iš jaunesniosios kartos atsirado jau ir valščiaus mokyklų balgusijų.

Tokius senuosius beraščius žmones valdydavo iš Rusijos atsiųstieji — valščiuose — urednikai, o valščių raštinėse — "pišoriai". Beveik visi rusai, Valstiečių renkamas viršaltis turėjo mokėti rusiškai pasirašyti, o visą kitą valščiaus tvarką, vedė "pišorius."

Uredniku patvarkymu, ilgaus rudens ir žiemos vakarais bei naktimis, sodžiuose įvesta naktinė sargyba. Saugodavo nuo gaisrų ir kitokių nelaimių. Sodžiai turėjo "dešimtininkus." Tai savos rūšies policija, kurios viršininku buvo urednikai. Kiekvienas sodžiaus ūkininkas paieiliui kasmet turėdavo eiti tas pareigas Gudruoliai sugebėdavo išsisukti.

Rus daugiau

Pas Cicero lietuvius

* Tautos Šventę Cicero lietuviai paminėjo rugsėjo mėn. 8 d. Sv. Antano par. salėje. Paskaitininku čia buvo Benys Babrauskas, kuris per trumpą laiką sugebėjo daug ir apie įvairius dalykus pakalbėti. Jo populiaria paskaitos forma susirinkusieji, kaip atrodė, buvo patenkinti.

Kalbėtojas savo žodyje ypatingai išskėlė Simaną Daukantą, iš kurio dauguma tautos žymūnų sėmėsi įkvėpimo. Meninę dalį atliko svečiai iš Chicagos — Zita Kevalaitytė-Visockienė ir Jonas Vaznelis.

Pirmoji čia pasirodė su savo švelniomis deklamacijomis, o antrasis salės sienas sudrebino savo galingu bosu. Minėjimą surengė vietinis LB skyrius. Po minėjimo buvo pasižmonėjimas ir pasilinksminimas. Programai vadovavo dr. Kaunas.

* Liudas Zeikus, Amerikoje parašęs ir išleidęs kelis grožinės literatūros veikalus, mirė rugsėjo mėn. 7 d. Palaidotas rugsėjo mėn. 10 d. šv. Kazimiero kapinėse. Plačiau apie jį — sporto skyriuje.

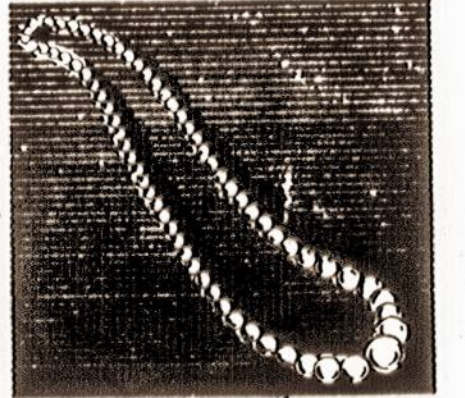
* Dr. Viktorija Sakalienė (Dimgailaitė) atidarė dantų taisyso kabinetą 1301 S. 49th St., Ciceroje. Ji yra gimusi Lietuvoje (Klaipėdoje), Amerikon atvykusi 1949 m. Odontologiją studijavo Illinois un-te Chicagoje. "Doctor of Dental Surgery" laipsnį gavo šiais metais.

* Cicero skautu metinis vakaras įvyks rugsėjo 29 d. šv. Antano par. salėje. Bus meninė dalis ir šokiai, A. Markausko orkestrui grojant.

* Suėjo 3 metai nuo ciceriečio, Margučio radijo programos pranešėjo Kazio Deveikio mirties. Mirusiojo tėvas — K. Deveikis dar vis yra stiprus ir reiškiasi Cicero lietuvių veikloje.

E. S.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarines dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.

80-19 31st Avenue

JACKSON HEIGHTS, N. Y.

Tel. HA 9-5855

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

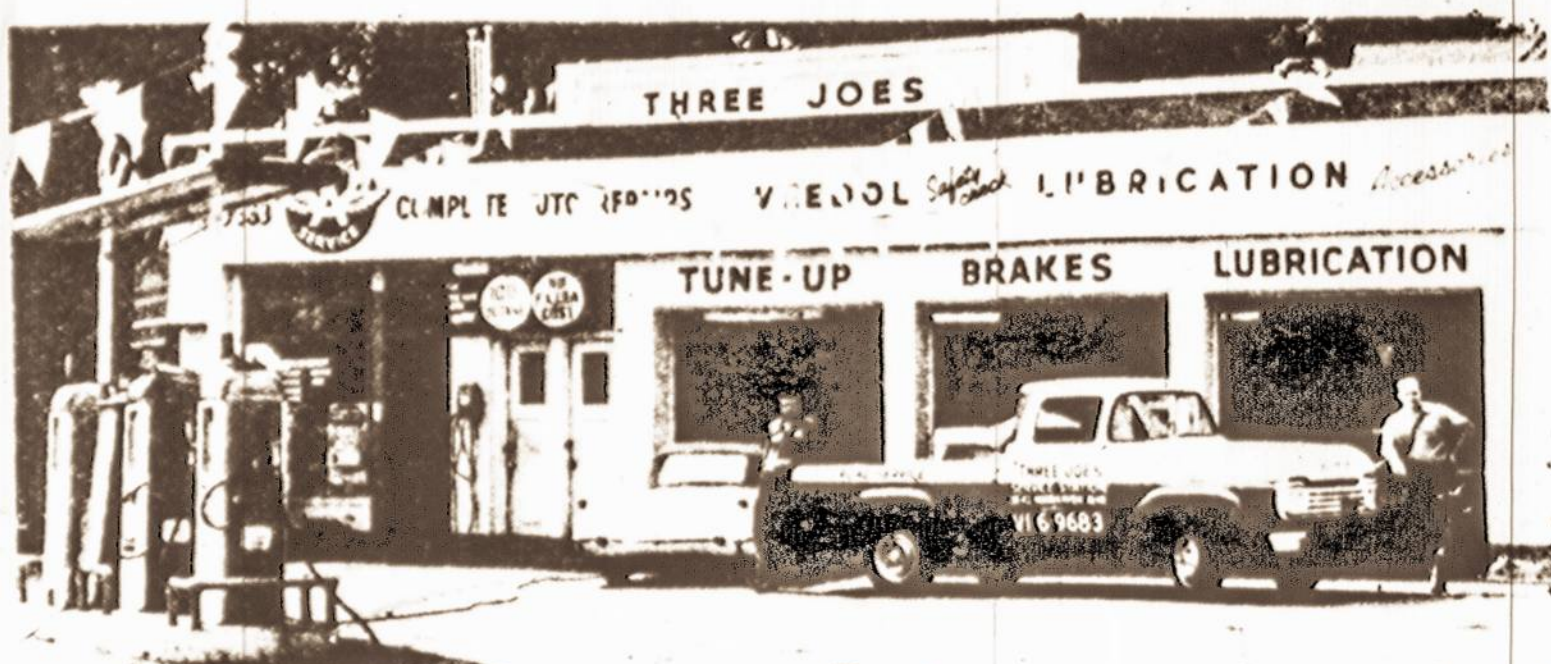
(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

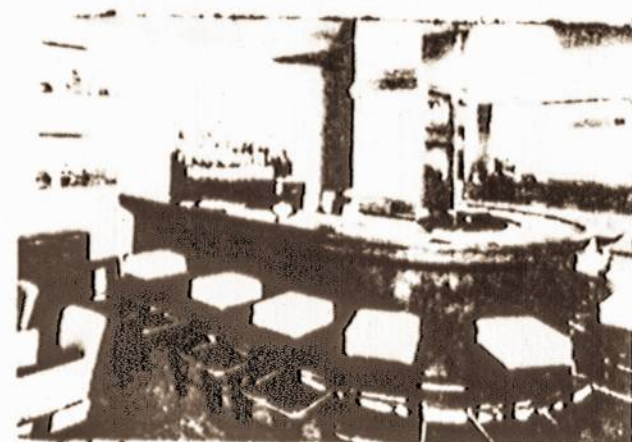
RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISUNAI

Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y. Telefonas: Virginia 3-3544

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienių Jaukus bars Salė susirinkimams vestuvėms ir pobūvims Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City

MU 3-2928

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Štai, jau įvyko paskutinė šių metų — XII-ųjų Šiaurės Amerikos liet. sporto žaidynių dalis. Labor Day savaitgalyje Windsore Kanados Lietuvių Dienos rėmuose buvo paspardytas futbolas ir padaužyti lauko teniso kamuoliukai.

Futbolo varžybose (jeigu iš viso vienerias rungtynes galima skaityti "varžyboomis") dalyvavo tik dvi vienuolikės, atsibaste iš didžiausiųjų S. Amerikos žemyno lietuvių kolonijų — Chicagos ir New Yorko.

Chicagą čia atstovavo labai sulopyta vietos Lituanicos komanda, o New Yorką — Lietuvių Atletų Klubas. Beje, iš Chicagos turėjo važiuoti dvi Lituanicos vienuolikės, tačiau paskutinėmis dienomis susstrebavo "eile" žaidėjų, tad pajudėjo tik rezervinio kalibro žmonėmis užkaišyta reprezentacinė šio klubo komanda.

Matant Lituanicos (pilname sąstate) žaidimą ir jos nepastovią formą, netenka stebėtis, kad New Yorko vyrai jai tepasidavė tik po dviejų valandų kovos.

Normalus rungtynių laikas rodė lygiasias — 1:1 ir tik antrame pratęsimе Lituanica įgrūdo pergale atnešusį gabalą. Laimėtojų naudai įvarčius sukombinavo H. Jenigas ir J. Zukauskas, o New Yorko — Klivečka. Šiaip žaidimas buvo labai menko lygio ir be technikos plonybių.

Chicagiečiai. parodė kiek geresnį kamuolio valdymą, bet jų sugebėjimai, kaip paprastai, baigdavosi prie priešininkų baudos aikštelės. Už tai chicagiečiai pasižymėjo

ginčiais ir bereikalingomis kalbomis. Visa tai, žinoma, neliudija apie mūsų futbolo progresą šiame krašte.

Lauko tenisas baigėsi irgi chicagiečių pergale. Vyrų vienetė pirmąją vietą sugriebė V. Grybauskas, atstovavęs Chicagos Nerį. Jis kartu su G. Juškaite laimėjo mišrų dvejetą, o su A. Pikeliūnu — vyrų dvejetą. Taigi, visos pirmosios vietos atiteko V. Grybauskui ir kitiems Neries klubo žaidėjams.

Vyrų vienetė antruoju liko taip pat tenise nenaujokas — K. Paltarokas iš Hamiltono Kovo. Jis nusileido chicagiečiui 4:6, 6:3, 5:7.

Lauko tenise irgi nesimatė prošvaisčių, nes pajėgesnio jaunimo kaip ir neturima. Šiame krašte, kur 16-18 metų amžiaus jaunuoliai yra patys geriausiai žaidėjai, tokia padėtis nėra žavinti.

Ir vėl vienas sporto bičiulis apleido mūsų eiles. Rugsėjo 7 d. rytą iš gyvųjų tarpo atsiskyrė Liudas Zeikus, iš Lietuvos laikų pažįstamas kaip dailiojo čiuožimo specialistas. Jis buvo laimėjęs Kauno pirmenybes ir buvo laikomas vienu geriausiųjų dailiojo čiuožimo atstovų Lietuvoje.

Atvykęs Amerikon, nors aktyviai sporte nesireiškė, tačiau buvo prisiekusiu sporto entuziastu. Jį dažnai buvo galima sutikti futbolo aikštėje, stebint lietuvių futbolininkų pasirodymus. Tik praėjusio pusmečio laikotarpyje jis jau rečiau į rungtynes užsukdavo; vis skųsdavo-

Ilona Makauskaitė ir Rimas Giedrys susituokę rugsėjo 1 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Vyt. Maželio nuotraukos

si nugaros bei kitais skausmais.

Dar apie 10 dienų prieš mirtį teko sutikti a. a. Zeikų, gyvenusį šių eilučių autoriaus kaimynystėje, Cicero lietuvių kolonijoje.

Pasiteiravus apie sveikatą, jis nedaug galėjo pasigirti, nors ir labai nesiskundė, padėtį apibūdinamas — "pasikeitimu nėra." Pakalbėjome apie Vienybę (buvo jos prenumeratoriumi) bei apie įvairius lietuviškojo gyvenimo momentus, kuriais velionis rūpinosi ir dėl jų jaudindavosi.

Mirtis a. a. Zeikų aplankė netikėtai ir atėmė iš mūsų dar jauną vyrą (apie 50 metų amžiaus). Sužinojau tik, kada jo jau nebuvo gyvųjų tarpe. Daug būtų galima suminėti apie a. a. Zeikų, ypatingai apie jo pasireiškimus nesportiniame pasaulyje, bet apie tai gal pakalbėsime kita proga. O šiandien — ilsėkis, mielas bičiuli, šioje žemėje, kuri gal nevisada lengva ir maloni Tau buvo!

Jaunavedžiai Pūta Cvikaitė ir Vytautas Remėza susituokę praeitą šeštadienį.

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

VISOS PREKĖS ISPARDUODAMOS

ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y. Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas Any car - Any age driver ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y. Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY 1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS) 1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA. Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPLYČIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS) 423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y. KOPLYČIA LAIDOTUVEMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON 660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y. NOTARY PUBLIC Tel. STAge 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNOMOJA AUTOM BILJUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

Vita Vilčinskaitė, studentė, kuri rugsėjo 15 d. išvyksta į Interlaken Šveicariją studijuoti prancūzų ir vokiečių kalbų.

Vyt. Maželio nuotrauka

PARENGIMŲ REIKALU

Norint išvengti lietuviškų parengimų sutapimo New Yorke, LB New Yorko Apygardos Valdyba yra susitarusi su vietos laikraščių redakcijomis skelbti parengimų kalendorių.

Visos vietos organizacijos, parapijos, klubai, sambūriai bei paskiri parengimų rengėjai maloniai prašomi savo parengimų laiką ir vietą pranešti šiuo adresu: Adolfas Dimas, 63-33 75th St., Middle Village 79, L.I. N. Y. Tel. DA 6-2671.

Vaclovas Sidzikauskas, Lietuvos delegacijos Pavergtosios Europos Tautosė pirmininkas, ateinanti antradienį tos organizacijos devintojoje sesijoje padarys pranešimą apie padėti kraštuose, esančiuose už geležinės uždangos. Pavergtųjų Tautų sesija prasideda lygiaagrečiai su Jungtinių Tautų sesija.

Dr. Jurgis Budzeika, Fed. Banko New Yorke ekonomistas, tarnybiniais reikalais lankosi Washingtono.

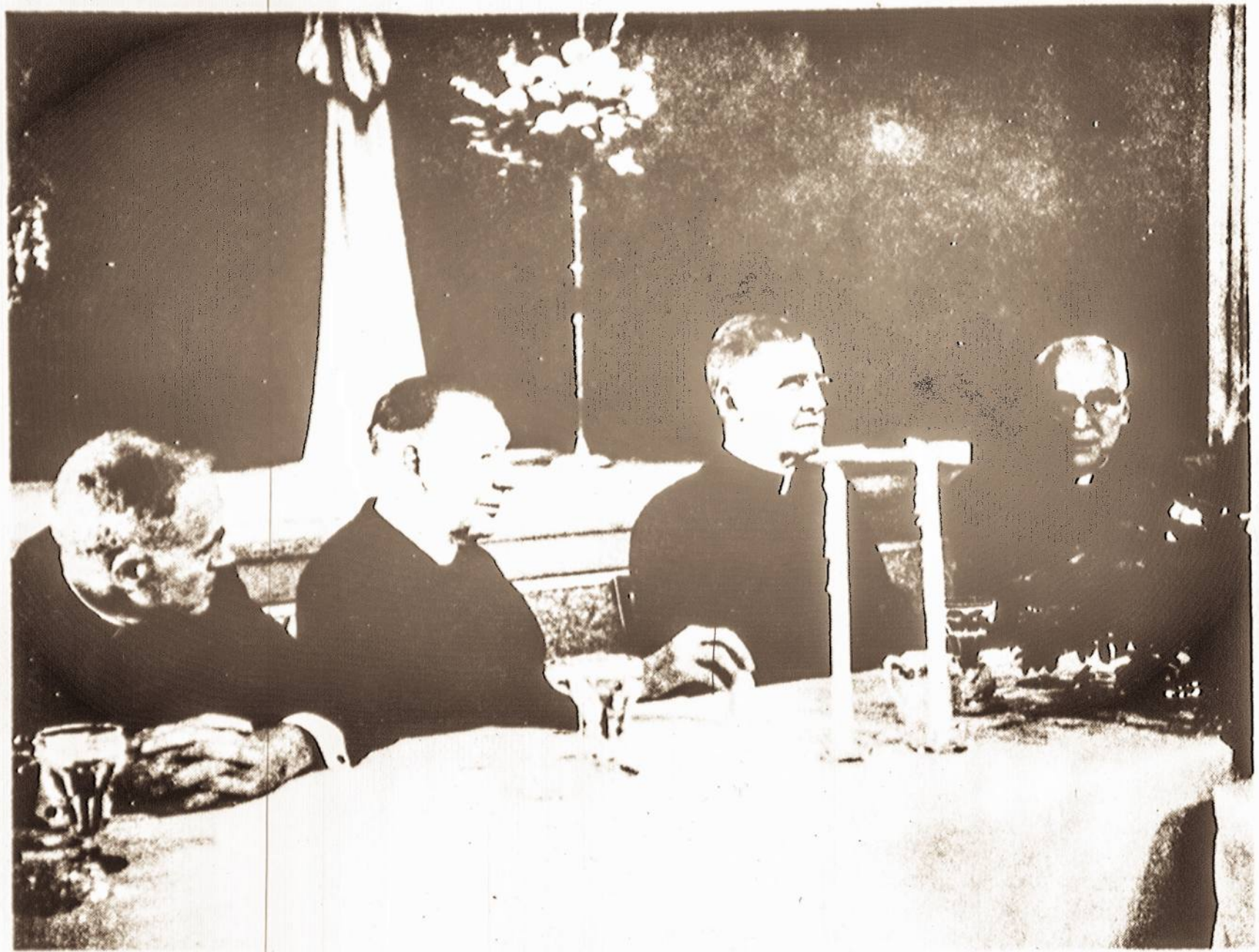
Antanas Varnas, lietuvių demokratų veikėjas, išrinktas Queens apskrįcio demokratų centro komiteto nariu.

Stasys Goštautas, Kolumbijoje gyvenęs 12 metų, tam tikram laikui atvyko į Ameriką ir, aplankęs žymesnes vietas, ketina apsisistoti New Yorke. Svečias, kuris yra kilimu kauniešis, Kolumbijoje ispaniškai yra parašęs dvi knygas. Viena jų - "Lietuvių Meno antologija" išėjo 1959 m., o kita - "Kolumbijos menas", atspausdinta 1960 m. Dabar jaunasis intelektualas rašo ispaniškai romaną "Ant Dievo slenksčio". New Yorke buvo apsisistojęs pas dr. H. Lukaševičių Woodhavene, o ateinančią savaitę išvyksta kelionei po Ameriką. Svečias aplankė Vienybę ir kt. liet. įstaigas.

Juratės Jasėnaitės nuotrauką su aprašymu patalpino The New York Times, pažymėdamas, kad ji gavo Ford Fondo stipendiją ir šią vasarą atliks tyrimus Washingtono Darbo Ministerijoje. Rugsėjo mėn. ji siunčiama susipažinti su Federalinės valdžios centrinių įstaigų darbu. Jasėnaitė yra paskutinio kurso studentė Kolumbijos Universitete. Šios švietisplaukės lietuvaiteš nuotrauką išidėjo taip pat ir madų žurnalas Mademoiselle.

Vytautas Banelis, ekonomistas, Darbo Dienos savaitgali sugrįžo į New Yorką iš Europos, tenai tarnybos reikalais ir bepoilsiaudamas praleidęs keturias savaites. Aplankė Olandiją, Belgiją, Daniją, Vokietiją ir Šveicariją. V. K. Banelis "primary" rinkimuose buvo išrinktas New Yorko delegatu į republikonų partijos konvenciją, kuri įvyks Buffalo mieste rugsėjo 18 - 19 dienomis. Jis yra taip pat New Yorko apygardos komiteto narys ir savo distrikto (10) vadovas.

Lietuvių Rašytojų Draugija praneša, kad 1962 m. rugp. 19 Los Angeles, Cal. įvyko pirmasis naujai išrinktos valdybos posėdis, kuriame pasiskirstyta pareigos: B. Brazdžionis pirm., Bronys Raila - vicepirm., Juozas Tinišis - išd., Alė Rūta - sekretorė. LRD Valdybos adresas yra: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, California.

Rugsėjo 8 d. Brooklyno vyskupas Bryan J. McEntergart pagerbė Apreiškimo parapijos kleboną kun. Norbertą Pakalnį, jo kunigystės 50 metų sukakties progą. Po iškilmingų mišių parapijos salėje įvyko pietūs. Nuotraukoje: (iš k. į d.) prel. John Snyder, kun. J. Pakalnis, vysk. McEntergart ir prel. Jonas Balkūnas.

Vyt. Maželio nuotrauka

BALFO SEIMUI BESIRENGIANT

Balfo Diena - Marylando gubernatorius ir Baltimorės mēras BALFo Seimo dieną, spalio 13, pasižadėjo paskelbti BALFo Diena ir patys sutiko Seime dalyvauti. Lietuvos atstovas JAV J. Kajeckas ir N. Rastenis taip pat sutiko į Seimo Garbės Komitetą bei Seime dalyvauti.

Į Seimo rengimo darbą įsijungė ir kan. dr. J. Končius, aplankęs daugelį Europos kraštų ir rugsėjo 5 d. sugrįžęs į New Yorką. Savo kelionės įspūdžiais ir naujais sumanymais jau pasidalino su centro valdybos nariais.

Baltimoriečiai balfininkai jau pradėjo ruošti susipažinimo vakarienę BALFo Seimo dalyviams. Ji ruošiamą vietinėmis jėgomis ir bus dovana svečiams. Įvyks Lietuvių Svetainėje, 851 Hollins St., spalio 12 d. 7:30 val. vak. Iškilmingas BALFo banketas bus spalio 13 d., 7:30 val. vak. Southern Hotel (Seimo) patalpose.

Be garbės svečių ir daugelio direktorių, į XI Balfo

Seimą jau pasižadėjo atvykti 10 atstovų iš Philadelphijos ir dešimt iš New Yorko.

Šiame seime, be įprastų organizacijos darbų apžvalgos ir valdžios rinkimų, bus svarstomi ir ateities darbai, kuriuos referuoti sutiko J. Audėnas, dr. J. Grinius ir kun. L. Jankus.

Tikimasi daug sveikinimų, bet dar labiau laukiama aukų, kurios įgalintų tęsti šalpos darbą.

Ryšium su BALFo Seimu jau ruošiami du specialūs leidiniai: vienas - Baltimorėje, kuriame tilps banketo programa ir vietos sveikinimai; kitas leidinys ruošiamas centre.

Pastarajame bus centro valdybos pranešimai, veiklos apžvalga, statistika, įvairi informacija bei referatai. Pirmasis leidinys bus spausdinamas spaustuviėje, antrasis BALFo centro priemonėmis. Tie leidiniai bus duodami visiems Seimo dalyviams.

Išleis dvi biografijas

Rugsėjo 9 buvo LDD 7 kuopos Woodhavene eilinis narių susirinkimas, kuriame apsilankė apstus būrelis narių. Pirmininkavo B. Spūdienė, sek. Antanette Bulvydienė, o St. Briedis priiminėjo narių duokles.

Susirinkimas, išklauses LDD centro komiteto pranešimo, kad Brooklyniškai LDD C. D. nariai su LDD 7 kuopos komitetu nutarė pasiūlyti LDD C.K. Boston, Mass. kad LDD C.K. išleistų J. V. Stilsono ir St. Strazdo biografijas. Nariai tam sumanymui pritarė. Atrodo, kad tu dviejų (J. V. Stilsono ir St. Strazdo) biografijos bus išleistos.

LDD 7 kuop. narys

Lietuvos Atsiminimų radijo piknikas, vad. J. Stukui, įvykęs praeitą sekmadienį Royal Gardens, Rahway, N. J. puikiai pavyko. Dalyvavo daug žmonių iš New Yorko, New Jersey ir kt. apylinkių.

Newyorkiečiai Philadelphijos LB radijo piknike praeitą sekmadienį. Nuotraukoje: V. Tysliavienė, philadelphietis Antanas Impulevičius, Juozas N. Tysliava ir J. Steponis iš Great Neck, Long Island. Toliau šnekučiuojasi vietos veikėjai. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Kasdienos temomis

J. PAROJUS

Kai vienas po kito lūžta tėvynės šulai ir nešasi į kapus, ką yra sukūrę, nenoromis apima liūdnumas, žmogiškąjį likimą prisiminus.

Mūsų nepriklausomybės, signataras Mykolas Biržiška, kurs tiek daug dar žadėjo palikti ateinančioms kartoms ir mums, paliko mus tokių laikotarpiu, kai mums taip reikia autoritetų.

Paliko mus ir bažnyčios šulas arkvy. Matulionis, kurį dar kaip šiandien menu, kai 1933 m. sutikau su grupe gimnazistų Panevėžio gelž. stoty ir perdaviau perskaiteš gimnazijos adresą - pasveikinimą, sugrįžus jam į laisvę. Taip viskas praeina ir laikas nusineša į praeitį ir tada taip norisi apeliuoti į kiekvieną lietuvi, kad jis kiekviena proga būtų tas Pečkauskaitės ugninis stulpas, kurs šviesytų plačiai ir aukštai.

Apsirpantam su viskuo. Laikas lygina tėvynės ilgesio žaizdas, uždeda naują, kad ir

nepatinkantį, iškraipo lietuvišką fizionomiją.

Būkim tie ugniniai stulpai, kai viens po kito lūžta tėvynės ažuolai.

Montrealy publikai ar privačiuose subvimuose kalbėdamas visad primindavau: Kas liks iš mūsų jei tautiškus reikalus išmesim? Mes būsim nepilni, kaip tie, kurie paniekino dvasinį turta.

Su pagarba prisimename tą Amerikoje gimusį jaunimą, kurs liūdnoje Tėvynei dienoje elgiasi karštai patriotiškai; kai lenkų ultimatumu metu Lietuvai jis šaukė: Mes einam vaduoti tėvų šalies. Jie gi nematė Lietuvos, tik girdėjo iš savo tėvų apie tą gražų ir brangų kraštą.

Nesvarbu, kad gimėm Amerikoje, kad priėmėm jos pilietybę, o svarbu, kad esame lietuviai, ir mūsų veidu negadina nei Amerikos, pilietybė... Bet lietuviybėje reiktų mums būti tais ugniniais stulpais, kurie kadaise žydams rodė kelia tyruose...